

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 35—36.

Joi, 2 Decembrie 1937

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) DINASTIA :		c) POLITICA EXTERNA :	
Presa polonă	448	Presa franceză	453
b) POLITICA INTERNĂ :		„ turcă	453
Presa franceză	448	„ greacă	453
„ engleză	449	d) ECONOMIE ȘI FINANȚE :	
„ germană	450	Presa turcă	453
„ italiană	450	e) DIVERSE :	
„ cehoslovacă	450	Presa cehoslovacă	454
„ greacă	451	„ greacă	454
„ polonă	451		
„ iugoslavă	452		
„ turcă	452		
„ elvețiană	452		
„ austriacă	452		
„ belgiană	452		
„ maghiară	453		
„ bulgară	453		

	Pag.		Pag.
II. CONVERSAȚIILE ANGLO-GERMANE		V. CĂLĂTORIA D-NILOR DARANYI ȘI DE KANYA LA BERLIN	
Presa engleză	454	Presa maghiară	468
„ germană	456	„ austriacă	469
„ franceză	456	„ italiană	469
„ italiană	458	„ franceză	470
„ elvețiană	458	„ iugoslavă	470
„ greacă	458	„ polonă	470
„ iugoslavă	459		
„ polonă	459		
„ maghiară	459		
„ sovietică	459		

	Pag.		Pag.
III. CONVERSAȚIILE FRANCO-BRITANICE		VI. ÎNȚELEGEREA BALCANICĂ	
Presa franceză	459	Presa turcă	470
„ engleză	464	„ greacă	471
„ germană	465		
„ italiană	466		
„ cehoslovacă	466		

	Pag.		Pag.
IV. VIZITA D-LUI DELBOS ÎN POLONIA ȘI ÎN STATELE MICII ÎNȚELEGERI		VII. PROBLEME EUROPENE	
Presa franceză	466	Mica Înțelegere și Ungaria	471
„ polonă	467	Vizita d-lui Stoiadinovici la Roma	471
„ iugoslavă	468	Restaurația în Austria	471
„ italiană	468	Importanța basinelui dunărean	472
„ maghiară	468	Germania și Austria	472
		Relațiile italo-iugoslave	472

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

DINASTIA

Presa polonă.

In numărul din 22 Noembrie KURJER WARSOVSKI publică următoarele:

„Din Martie trecut, starea sănătății Majestății Sale Regina Maria îngrijorează poporul român. Acum două săptămâni opinia publică a fost din nou alarmată de o criză de ficat suferită de Majestatea Sa. Suveranul a chemat numeroși doctori din străinătate, iar fiicele Reginei au venit în țară, la patul Mamei Lor suferinde.

„Aproape în fiecare zi Regele Carol II, cu Fiul Său, veneau la Palatul Cotroceni unde se afla Regina bolnavă. Îngrijirea duioasă a familiei și știința medicală au îndepărtat din fericire pericolul. Numele Reginei este însă pe buzele tuturor, întregul popor se interesează de convalescența Aeeleia care este înconjurată de o dragoste sinceră și de o popularitate deosebită“.

Ziarul face apoi biografia M. S. Reginei Maria, subliniind că „frumusețea Ei corespunde și nobleței Sale de inimă“.

„In timpul războiului, Regina a știut să se ridice la înălțimi eroice și a devenit ocrotitoarea legendară a răniților și a tuturor nenorociților. Venea foarte adesea pe front spre a mângâia și ușura suferința și lipsurile. In spitalele de războiu a lucrat ca simplă soră de caritate a Crucii Roșii. Ce mare a fost entuziasmul armatei văzând-O aproape, pe linia de foc, îmbrăcată în uniformă de Roșiori, îndemnând soldații să reziste.

„In anii de războiu sacrificiul Reginei a mers până acolo, încât atunci când a isbucnit, într'unul din spitalele Ei, tifosul exantematic, neținând seamă de pericol, nu și-a întrerupt activitatea. Nu e de mirare că poporul a numit-O „Mamă“ și l-a consacrat dragostea și admirația sa. Pentru poporul român Regina Maria a rămas pentru totdeauna o eroică soră de caritate, o colaboratoare la crearea României Mari, pentru fruntariile căreia a luptat fără arme, sub însemnul Crucii Roșii.

„Nu numai pătura culturală românească, dar mai ales străinătatea cunosc pe Regină ca literată. A început a scrie în 1912. Nu de mult a apărut în traducere română memoriile Ei „Istoria vieții mele“, scrisă în englezește. Din lucrările anterioare cităm: „Lirica Vieții“, „Ildirim“, „Cele patru anotimpuri ale omului“, „Regina Rea“, „Minila“, „Regină încoronată“, ce se caracterizează printr'o bogată fantezie, mult elan, un puternic sentiment și un rar colorit al limbajului. In majoritatea lucrărilor Regina își exprimă dragostea ferbinte și dovotamentul Ei pentru pământul și poporul românesc, a cărui natură a știut s'o îndrăgească. De asemenea distinsa autoare trădează o adâncă cunoștință a obiceiurilor și legendelor românești. In memoriile Sale se exprimă cu adevărată pietate pentru vechea artă românească. Tot meritul Ei este că nu s'a părăsit frumosul costum național, deoarece Regina, cunoscută pentru eleganța Ei, îl poartă și l-a introdus chiar și la Curte la marile recepții oficiale.

„Dragostea de aproapele, cultul frumuseții, un patriotism înfocat, un simț artistic desăvârșit, iată trăsăturile caracteristice ale Reginei Maria, care a devenit un exemplu atrăgător pentru generațiile de după războiu.

„Prima Regină a României Mari va trece în istorie drept un spirit creator, o individualitate remarcabilă, învăluită de farmecul grațios al legendei“.

EXPRESS PORANNY din 26 Noembrie, sub titlul: „Grea este vicața reginelor. Memoriile Reginei Maria a României“, publică următorul articol însoțit de fotografia M. S. Regina Maria:

„Regina Maria a României a publicat de curând al doilea volum al memoriilor Sale.

„Memoriile unei Regine!

„Muritorul de rând crede că sunt pline de clipe fericite, de strălucirea unei vieți feerice de Curte.

„Realitatea este însă cu totul alta.

„Nepoată a Reginei Victoria a Marelui Britanii, Maria măritată cu Moștenitorul Tronului Român, nu întotdeauna a fost fericită. Eticheta severă a Curții o stingherea.

„Extrem de interesante sunt paginile Memoriilor Reginei Maria, referitoare la amicitia cu o altă suverană și mai nefericită: cu Impărăteasa Austriei Elisabeta“.

POLITICA INTERNA

Presa franceză.

Ziarele franceze din 18 Noembrie, anunțând constituirea guvernului Tătărescu, relevă în primul rând, din punctul de vedere al politicii externe, că nicio schimbare nu se produce în legăturile dintre România și puterile amice și aliate.

Ziarul L'EPOQUE, ca și celelalte ziare, înregistrează declarația d-lui Tătărescu, prin care președintele Consiliului arată că programul Partidului Liberal este menținut, în afara colaborărilor și carturilor de ordin electoral.

„Primul cabinet Tătărescu, adaugă ziarul, avusese să facă față unor dificultăți serioase. El fusese constituit în plină criză politică și economică. A trebuit să lupte împotriva agitațiilor elementelor extremiste, să procedeze la însănătoșirea finanțelor și economiei naționale, să asigure apărarea țării, să întărească legăturile României în domeniul internațional, aceasta într'o perioadă de extremă confuzie“.

L'EPOQUE relevă rezultatele obținute în domeniul financiar, excedentul balanței comerțului exterior în ultimii trei ani și excedentele bugetare. „Cabinetul liberal a știut să dea țării un armament și un echipament modern. Generalul Gamelin, în cursul șederii sale la București, a ținut să exprime public admirația sa pentru rezultatele obținute“.

Ziarul analizează apoi politica externă, arătând că alianțele României au fost întărite. „Mica Înțelegere, a cărei moarte se anunță în mod periodic, rămâne în Europa Centrală o garanție solidă de pace. Ea este strâns legată de Înțelegerea Balcanică. Buceala care domnea până nu demult între Varșovia și București, a făcut loc unor raporturi pline de încredere, inspirate din alianța încheiată între cele două țări. Cât despre alianța franceză, ea continuă să ocupe primul loc în inima celei mai mari majorități dintre români“.

LA RÉPUBLIQUE scrie că d-l Tătărescu și-a constituit guvernul care este prea puțin diferit de cel precedent.

LE TEMPS din 19 Noembrie, în legătură cu noul guvern român, scrie între altele:

„D-l Tătărescu a stabilit o colaborare simbolică cu d-l Iorga și după cum se știe un cartel electoral cu grupul Vaida-Voevod. Aceste două colaborări, cu caracter de simplă oportunitate politică internă, fără nicio influență asupra directivelor politice ale cabinetului, sunt destinate să solidarizeze în lupta parlamentară cele două principale personalități naționaliste, d-nii Iorga și Vaida-Voevod, cu politica de ordine și legalitate urmată de guvern.

„In ceea ce privește politica externă, ea rămâne aceeași ca și până ieri, nu numai fiindcă d-nii Tătărescu și Antonescu sunt garanții ei cei mai siguri, ci fiindcă întreg Partidul Național-Liberal este de acord“.

JOURNAL DES DÉBATS, sub semnătura d-lui Pierre Bernus, scrie între altele:

„D-l Tătărescu a reușit. Noul său guvern conservă aproape toți membrii celui precedent, dar va cuprinde un subsecretariat de Stat, care va reprezenta oficial partidul d-lui Iorga. Pe de altă parte un acord electoral a fost încheiat cu d-l Vaida-Voevod.

„Menținerea d-lui Antonescu la Ministerul Afacerilor Străine este de natură să confirme continuarea politicii externe de până acum“.

L'INFORMATION, într'o telegramă din Londra, relevă că din București se anunță că noul cabinet Tătărescu înțelege să întărească considerabil armata și își propune să pună imediat în discuție un larg program de lucrări publice.

Revista L'EUROPE NOUVELLE, în numărul său din 20 Noembrie, după ce descrie sub semnătura d-lui Albert Mousset diversele faze ale crizei ministeriale române, care a avut ca desnodământ reînnoirea pe baze largite a cabinetului Tătărescu, conchide în termenii următori:

„Avem deci un nou cabinet Tătărescu. Din punct de vedere extern, nicio schimbare.

„D-l Antonescu fiind un diplomat de o inteligență realistă și de o lealitate perfectă, suntem asigurați că în mâinile sale credința în alianțe, în amicitia Franței și în politica Micii Înțelegeri va rămâne la adăpostul oricărui risc.

„Din punct de vedere intern, situația în schimb este mai puțin sigură.

„Adevărata necunoscută de mâine, este atitudinea țărăniștilor, care făcuseră credit guvernului precedent, deoarece acesta i-a lăsat să spere succesiunea. Ei vor cere arbitrajul țării și vor deslănțui o campanie de intruzii. Comitetul lor executiv va hotărî marile linii ale acestei acțiuni care promite să fie violentă“.

Presa engleză.

Unele dintre ziarele engleze, au încercat să dea soluției crizei de guvern din România, aparența unui eveniment ce se dă din comun din cauza pactului electoral dintre guvern și partidul frontului românesc. La 18 Noembrie, odată cu formarea noului guvern, ziarele scot în evidență două puncte din programul partidului liberal, expus de d-l prim-ministru Tătărescu, în cuvântarea ținută la Maiestății Sale Regelui, cu ocazia depunerii jurământului: Intărirea armatei și economia rurală.

IRISH INDEPENDENT din 19 Noembrie scrie: „Schimbarea de guvern s'a petrecut normal și conform Constituției, dar pentru imparțialitate în privința alegerilor. dorința Maiestății Sale Regelui a fost formarea unui cabinet de coaliție. Singurul d-l Tătărescu a reușit să ajungă în parte la acest rezultat“.

JEWISH CHRONICLE, cu aceeași dată, își arată fățiș părerea de rău că partidul național țărănesc nu a putut forma guvernul. Constată de asemenea că există o tensiune politică de natură a da loc la o campanie antisemită care să provoace tulburări violente în cursul alegerilor.

Ziarele din 20 și 21 Noembrie continuă să urmărească activitatea politică din România, punând în evidență declarațiile d-lui prim-ministru Tătărescu despre politica externă a guvernului.

TIMES, din 22 Noembrie, într'o lungă corespondență din București, în care se descrie modul cum a fost soluționată criza de guvern, emite părerea că rămânerea la putere a liberalilor a fost alternativa cea mai bună.

NEWS CHRONICLE din 23 Noembrie discută reluarea conducerii partidului țărănist de către d-l Iuliu Maniu și cauza demisiunii d-lui Mihalache din această demnitate.

DAILY HERALD din 24 Noembrie, ocupându-se de situația generală internațională, consacră un capitol situației politice din România:

„Nereușita d-lui Mihalache, liderul înbrăcat atât de pitoresc al partidului național-țărănist, de a forma guvernul la invitația Regelui Carol, a silit țara la o experiență politică, care dacă nu reușește, ar putea deveni dintre cele mai primejdioase.

„Aceasta pentru că forma noului guvern Tătărescu n'a rezolvat cu nimic problema politică a României. Cu o singură excepție noul cabinet este compus numai din liberali, dar va fi o surpriză dacă politica lui va rămâne strict liberală în caracter.

„Faptul că această formație a fost precedată de consultări cu d-l Vaida, arată, după cum cred, că noul guvern va lua mult, în viitor, din fulgerele dreptei.

„D-l Vaida, renegat de partidul țărănist în 1935, nu este tocmai atât de mult de dreapta pe cât este garda de fier a României. Dar este un naționalist înfocat, crezând între altele și în restrângerea drepturilor minoritarilor și ale evreilor“.

Revist GREAT BRITAIN ȘI THE POST publică două corespondențe, una din București și cealaltă din Belgrad, din care este ușor de văzut deosebiroa prizmei prin care și unul și altul dintre corespondenți vede situația politică. Pe câtă vreme cel dintâi evită să descrie frământările de ordin intern, și se ocupă de declarațiile d-lui prim-ministru, privitoare la politica externă a guvernului, celalt socotește criza ca temei de îngrijorare în privința afacerilor interne.

Corespondentul din București scrie:

„In acest program — de politică externă — nu sunt motive pentru nicio surpriză, afară numai în privința atitudinii ce se va lua față de Rusia. Dela plecarea d-lui Titulescu, politica României față de Soviets a fost de natură să nu displacă acelor ce susțineau axa Roma-Berlin. Dar o atitudine realistă față de Rusia — iar Regele Carol este într'adevăr un realist, având o apreciere subtilă a forțelor internaționale — trebuie să fie parte integrantă din politica externă a României. Nici o țară nu poate fi mai băgătoare de seamă ca România și Po-

lonia, pentru a citi corect semnele când pactul anti-comunist este un fapt împlinit. Propria lor existență este în joc, și trebuie să măsoare pașii cu foarte mare îngrijire“.

TIMES din 24 Noembrie publică un lung articol al corespondentului său la București, comentând felul cum a fost rezolvată criza politică. Autorul constată că este instabil, că partidul liberal, în guvernarea sa, a pus impozite mai mici decât predecesorii, reușind totuși să cheltuiască mai mult pentru folosul obștesc, și că în consecință țara a avut de câștigat.

Reproducând declarațiile d-lui prim-ministru Tătărescu asupra politicii externe, TIMES, relevă paragraful relativ la relațiile cu Marea Britanie.

Presa germană.

Comentând rolul M. Sale Regelui Carol în desfășurarea crizelor de guvern din România, precum și condițiunile în care s'a desfășurat criza recentă, ziarul MÜNCHENER NEUESTE NACHRICHTEN din 15 Noembrie, spune că aceste evenimente dovedesc încă odată temeinicia renumelui de tatician strălucit și cu grija de țara sa, de care se bucură M. S. Regele Carol.

Când s'a aflat că d-l Mihalache a depus mandatul, și că M. S. Regele a încredințat din nou pe d-l Tătărescu cu formarea guvernului, presa germană a arătat în notițe scurte, care însoțeau telegramele oficiale, că, de fapt, după eșuarea celorlalte încercări făcute, soluțiunea la care a recurs M. S. Regele trebuie considerată ca fiind singura posibilă. Cu această ocazie presa germană a mai arătat că în urma acestei soluțiuni destinele României vor fi conduse din nou de un guvern de centru. Noul cabinet Tătărescu — socot zărele germane — va trebui să se aștepte la o opoziție dâră din partea stâncei, fapt care va determina o deviere a guvernului spre dreapta, într-o măsură poate mai mare ca până aci.

Ziarul KÖLNISCHE ZEITUNG din 19 Noembrie, redă lista noului cabinet cu toate schimbările survenite. Insistă asupra faptului că în guvern se găsesc și oameni de încredere ai d-lui Prof. Iorga, precum și asupra importanței cartelului electoral încheiat cu Frontul Românesc. Publică și declarațiile făcute în această privință de către d. prim-ministru Tătărescu.

FRANKFURTER ZEITUNG, cu aceeași dată, scrie între altele:

„Sarcina ce și-a luat-o d. Tătărescu, la dorința Regelui, nu-i este nici de cum ușoară. Nu e vorba numai de a reuși în alegeri, ci de a nivela neînțelegerile și nemulțumirile din sânul poporului, nemulțumiri ce s'ar putea ivi ușor, provocate fiind de acele forțe care sunt nemulțumite de soluțiunea dată crizei prin înscăunarea unui nou guvern liberal. Numirea la interne a d-lui Franasovici, politician priceput și distins, pare a fi oarecum mulțumitoare în această privință. De asemenea și cercurile economice se declară mulțumite de numirea d-lui Inginer Bujoiu, considerat ca om de specialitate“.

Ziarele germane au continuat să se ocupe de felul cum a fost rezolvată criza. În deosebi ele caută să deslușească raportul de forțe dintre diferitele partide și grupări politice dela noi, arătând că de data aceasta lupta electorală se va da cu o mare înverșunare în toată țara.

Presa germană acordă o deosebită importanță schimbării ce s'a produs la conducerea partidului național-țărănesc, prin reluarea șefiei de către d-l Iuliu Maniu, fapt care — după părerea ziarelor — va atrage după sine o nouă tactică de luptă a opoziției precum și o înăsprire a situației.

In acest sens au scris BERLINER TAGEBLATT din 24 Noembrie, FRANKFURTER ZEITUNG din 23 Noembrie, KÖLNISCHE ZEITUNG, din 20 Noembrie, BERLINER BOERSEN ZEITUNG din 23 Noembrie, etc.

Acest din urmă ziar scrie între altele: „Prin reînscăunarea d-lui Tătărescu și prin lărgirea bazei guvernului printr'o deplasare spre dreapta, M. S. Regele a săvârșit o faptă națională, provocând, cum era de așteptat, o surprindere generală în rândurile acelor care se așteptau la un regim de stânga și la o evoluție în sens de front popular în România. Coroana a ținut seama de atmosfera creată în masse și de dorința exprimată de ele în recente alegeri comunale, care au dat majorități partidelor de centru și de dreapta.

„E prematur să se profetească asupra evoluției din viitor a politicii interne. Se poate spune atât că alegerile pentru Parlament vor fi cât se poate de înverșunate; aceasta mai ales în urma campaniei ce o duc național-țărăniștii în contra liberalilor.

„Și iarăși se mai poate spune că drumul pe care îl urmează astăzi noul guvern Tătărescu este indicat de Suveran“.

RHEINISCH-WESTFÄLISCHE ZEITUNG din 18 Noembrie arată chiar și prin titlu că noul cabinet înfățișează o închinare și mai pronunțată, ca până aci, spre dreapta.

WESTDEUTSCHER BEOBACHTER din 19 Noembrie, scrie: „În general, noul guvern arată o deplasare spre dreapta, fapt care va avea repercusiuni în aceeași măsură asupra partidului național-țărănist ca și asupra celui național-creștin, cu ocazia alegerilor. Rămânând în fruntea Ministerului de Externe tot d-l V. Antonescu, se dovedește că politica externă a României va urma tot calea de până aci“.

Presa italiană.

Sub titlurile: „Cordialele declarații ale d-lui Tătărescu“, „d-l Tătărescu afirmă că va intensifica relațiile de amicitie cu Italia“, etc., toată presa italiană din 22 Noembrie publică rezumatul declarației făcută presei străine de d-l G. Tătărescu, președintele Consiliului, și reproduce în întregime cu litere mari pasajul referitor la îmbunătățirea și intensificarea relațiilor cu Italia.

De asemenea se scoate în evidență aprecierile elogioase împărtășite de d-l ministru Radu Irimescu, reprezentanților presei, cu privire la realizările regimului fascist, cum și cuvintele d-sale de admirație pentru personalitatea Duceului.

Presa cehoslovacă.

Presa cehoslovacă din 18 Noembrie salută cu o deosebită satisfacție formarea noului guvern Tătărescu, considerându-l drept cea mai bună cheazășie pentru menținerea stabilității interne și pentru continuarea politicii externe de până acum. Ziarele subliniază în deosebi faptul că personalitatea d-lui Tătărescu, rămas în fruntea guvernului, garantează pentru viitor o cât mai strânsă colaborare între țările Micii Înțelegeri.

NARODNI POLITIKA relevă că importantă este prezența d-lui George Tătărescu în fruntea guvernului și a d-lui Victor Antonescu, la conducerea Afacerilor Străine, amândoi fiind cunoscuți din totdeauna ca partizani convinși ai colaborării în cadrul Micii Înțelegeri. Ziarul subliniază de asemeni că d-nii: Iorga și Vaida Vovod sunt pentru menținerea politicii externe a României și pentru unitatea și tăria de până acum a Micii Înțelegeri.

ZIARUL VENKOV, organul partidului republican-agrar constată că „noul guvern înseamnă continuarea liniei politice, atât internă cât și eternă de până acum“.

NARODNI LISTY, organul partidului național-democrat scrie: „Succesul d-lui Tătărescu, este cu mult mai mare decât reieșea din știrile din ultimele zile. Rezolvarea crizei s'a făcut prin menținerea tendinței inițiale prin formarea unui guvern puternic constituit pe baze cât mai largi și fără a exclude pe nimeni, dacă nu se exclude singur.“

„Partidul liberal, prin poziția lui de partid de centru și prin persoana încercată a d-lui Tătărescu, ca prim-ministru, oferă cele mai mari garanții aliaților României. La fel și faptul că d. Victor Antonescu rămâne în fruntea Ministerului Afacerilor Străine, va fi primit peste tot ca o dovadă a neschimbării liniei politicii externe de până acum“.

PRAGER TAGEBLATT relevă că „nicio îndoială nu poate exista că guvernul va continua să lucreze și mai departe în condițiile existente pe linia politicii externe de până acum“.

Presa greacă.

Soluția dată crizei de guvern din România și începerea campaniei electorale au fost urmărite de presa elenă cu un interes care nu s'a mărginit la publicarea telegramelor agențiilor, ci a înțeles să facă o largă parte corespondențelor speciale și să adauge comentariile unor editoriale.

În domeniul strict informativ, ziarele au publicat amănunte asupra felului în care a fost constituit noul guvern, dând și un larg rezumat al cuvântărilor rostite de M. S. Regele și de d. Tătărescu. Declarațiile d-lui președinte al Consiliului de Miniștri făcute reprezentanților presei străine au fost reproduse rezumativ de ziarle ateniene și salonicene. De asemenea, manifestul guvernului către țară, larg rezumat de ELEFATHERON VIMA dela 23 Noembrie, a fost menționat și de alte ziare. Dizolvarea Parlamentului, anunțarea noilor alegeri, începerea luptei electorale, schimbarea dela conducerea partidului național-țărănesc etc., au făcut obiectul telegramelor agențiilor sau al unor corespondențe particulare.

În ce privește comentarea întâmplărilor politice din România KATHIMERINI dela 19 Noembrie, scrie:

„D. Tătărescu, care su bucură de încrederea completă a Regelui, își va continua opera cu sprijinul unor noi colaboratori care și-au servit deja țara și au o mare experiență guvernamentală. Dar ceea ce interesează mai ales pe aliații balcani ai României, este hotărârea manifestată de d. Tătărescu de a perzista în politica sa externă și în amicitățile balcanice ale României. Această declarație, care era firește așteptată, întărește și mai mult pactul celor patru“.

VRADYNI din 21 Noembrie spune, între altele, în editorial: „Declarațiile primului-ministru român d. Tătărescu, cu privire la politica externă a guvernului pe care îl prezidează, vor găsi un ecou adânc, mai ales în țările cu care România se găsește în legături de alianță. Cea dintâi în orice efort pentru pace în Europa Centrală și în Balcani, nația amică și aliată îndeplinește înalta-i misiune cu credință și entuziasm; apărând astfel nu numai interesele ei ci și pe acelea mai generale ale Europei“.

PROIA, dela aceeași dată, în editorial, explicând tâlcul declarațiilor făcute de d. Tătărescu reprezentanților presei străine, subliniind pasajile ce se raportează la colaborarea în cadrul Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balca-

vice ca și cele cu privire la legăturile cu Franța și la atașamentul României față de Societatea Națiunilor, conchide că „declarațiile primului-ministru român sunt o dovadă mai mult a serviciilor pe care le aduce păcii colaborarea țărilor din Europa de Sud-Est“.

Presa polonă.

Prasa polonă din 19 Noembrie salută cu vie satisfacție rezolvirea crizei de guvern din România, prin confirmarea încrederii în d. Tătărescu și prin lărgirea bazei politice în urma acordurilor încheiate cu d-nii: N. Iorga și Vaida Voevod.

GAZETA POLSKA observă: „Linia politică a noului guvern Tătărescu nu va suferi modificări nici în domeniul intern și nici în domeniul extern“.

KURJER PORANNY face un istoric al recente crize și constată: „Criteriile fundamentale ale politicii românești nu vor fi întru nimic schimbate. Bine înțeles că și politica externă, al cărei conducător, d. Victor Antonescu rămâne la postul său, nu va suferi nicio modificare“.

Intreaga presă subliniază importanța acordului cu d. prof. N. Iorga și valoarea cartelului cu Frontul Românesc al d-lui Vaida Voevod, arătând că reprezintă din punct de vedere național și al liniștii interne o însemnată cheazășie și un mare aport electoral.

GAZETA POLSKA din 21 Noembrie, oficiul guvernului polon, constată că al doilea cabinet Tătărescu va continua linia de până acum fără modificare, atât în politica internă cât și în politica externă. Rămânerea la putere a d-lui Tătărescu asigură continuitatea de guvernare atât de necesară în toate domeniile.

„Liniștea și ordinea internă care a domnit în timpul zilelor de criză, neturburată de niciun incident, această liniște și disciplină manifestate de populația țării sunt o mărturie a progresului realizat de România în domeniul vieții interne“, încheie ziarul polon.

MALY DZIENNİK din 20 Noembrie, publică un articol datorit d-lui Adam Romer, în care după ce relatează diferitele faze ale crizei, scrie în legătură cu noul guvern:

„Șeful guvernului va fi și mai departe actualul prim-ministru Tătărescu. Alecătuirea actualului guvern se deosebește puțin de cea anterioară. A fost completat cu doi reprezentanți ai puțin numeroasei grupe național-democrate a d-lui Iorga, eminent om de știință, istoric și un încercat prieten al Poloniei. În afară de aceasta, guvernul d-lui Tătărescu a încheiat un pact electoral cu frontul românesc, condus de fostul prim-ministru Vaida Voevod.

„În asemenea condițiuni, totul pare să indice că cel puțin în timpul cel mai apropiat, atât în politica internă cât și externă a României nu vor interveni schimbări mari“.

L'ECHO DE VARSOVIE din 27 Noembrie publică un articol al corespondentului său la București despre recenta criză ministerială în România.

După ce stabilește că această criză a fost determinată de motive pur formale și constituționale, și în deosebi de sfârșitul apropiat al legislaturii parlamentului, autorul articolului descriind diversele faze ale acestei crize care au avut ca epilog menținerea la putere a guvernului liberal prezidat de d. George Tătărescu, termină cu următoarele considerațiuni:

„Ceea ce interesează mai ales pe cititorul polonez este

relația care poate fi stabilită între politica externă a României și transformările intervenite sau care pot interveni în viața internă a țării. Pare cert că nu trebuie așteptată nicio schimbare în acest domeniu și că politica unei apropiate colaborări cu Polonia reprezentată cu atâta hotărâtă autoritate de Rege, va fi integral menținută“.

Presă iugoslavă.

Toate ziarurile din 18 Noembrie publică la loc de frunte informațiunile din București cu privire la constituirea noului cabinet Tătărescu.

Ziarele reproduc de asemenea comentarii, arătând că politica externă a noului guvern nu va suferi nicio schimbare, cea mai bună garanție a continuității acestei politici fiind prezența d-lor G. Tătărescu și Victor Antonescu, care păstrează portofoliul Afacerilor Străine.

În legătură cu constituirea noului guvern român, ziarul VREME scrie în editorialul său din 19 Noembrie că d-nii Tătărescu și Dinu Brătianu pot fi mândri de a fi isbit să îndeplinească misiunea ce le-a fost încredințată de M. S. Regele, spre binele poporului și al armatei.

VREME încheie aducând elogiul d-lui Gh. Tătărescu „om de Stat energic, prieten entuziast al Iugoslaviei, mare partizan al Micii Înțelegeri și al Înțelegerii Balcanice“.

SAMUPRAVA scrie: „Noul guvern Tătărescu este oarecum continuarea precedentului cabinet, cu modificări neînsemnate în repartitia portofoliilor. El afirmă continuitatea politicii interne și externe a României. El constituie afirmarea relațiilor cordiale cu Iugoslavia și un sprijin deplin reciproc în realizarea unei politici comune a celor două țări față de problemele europene“.

Presă turcă.

Desfășurarea crizei ministeriale din România a constituit punctul central al interesului arătat de presa turcă față de treburile românești.

Acest interes s'a manifestat prin ample informațiuni telegrafice ale ziarelor, prin note redacționale lămuritoare și prin editoriale comentatorii.

Telegramele au emanat toate dela „Agenția Anatoliană“ și au fost date din București. Una din aceste telegrame a avut drept completare, în ziarul JOURNAL D'ORIENT, o notă redacțională care a subliniat: „M. S. Regele este în fond singurul arbitru al situațiilor în România. D. G. Tătărescu este reputat prin energia sa, iar alegerile vor pune problema foarte importantă a soartei viitoare a partidelor de extremă dreaptă“.

Același ziar a publicat la data de 16 Noembrie, sub semnătura directorului său, d. Albert Karasu, un articol de fond, analizând minuțios situația politică în clipa declanșării crizei guvernamentale.

Articolul a subliniat mai întâi că în cei patru ani de guvernare, guvernul liberal „a avut fericirea de a reuși în două domenii dificile ale politicii interne române: finanțele și înfrânarea partidelor de extremă-dreaptă, succes tangibil care ar fi de ajuns ea să păstreze la putere Partidul Liberal“.

D. Karasu schițează tabloul partidelor românești, lămurște procedura electorală și spune apoi textual: „Există un lucru de care, credem noi, trebuie să se ferească cineva în România: anume, să judece prin analogie. Conformismul constituțional românesc ar trebui să fie judecat cu relativitate. Ideile și urile chiar, au nestabilitatea oportunistului. În schimb, o forță constantă în

această țară este Regele. M. S. Regele Carol II este cu toate înaltele-I sarcini, un om inteligent la suprem și un fin politic. Este de asemenea un tactician parlamentar excepțional. Conduce atât de minumat jocul însuși, încât e îndoielnic că a fost la vreo școală europeană, căci dacă ar fi imitat pe cineva, oricine ar fi fost acela, n'ar fi avut atâta siguranță în manevrare. Regele Carol este un Suveran liberal și constituțional, dar care știe dinainte ce vrea. Și, ceea ce vrea, știe să prindă mijloacele de a împlini. El e cel care dozează, cel care drămuiește“.

LA RÉPUBLIQUE din 20 Noembrie ocupându-se de noul guvern român, scrie între altele:

„Regele Carol a însărcinat tot pe d. Tătărescu să formeze guvernul, dar cu condiția ca el să se orienteze mai mult spre dreapta, luând în sânul său cinci membri ai Partidului Țărănesc-Radical. Poziția noului guvern, încheie ziarul, va fi mult mai puternică decât a celui trecut“.

Presă elvețiană.

În numărul din 19 Noembrie JOURNAL DE GENÈVE se întrebă dacă România va continua să rămână un element de echilibru între diferitele tendințe ale Micii Înțelegeri.

„România este cheia, este viitorul Europei centrale, scrie între altele ziarul.

„D. Tătărescu, fostul și actualul șef al guvernului, are mari merite. El a știut să îndeplinească o fericită prosperitate a situației economice. Balanța comercială a României deficitară până la venirea sa la putere, este în excedent astăzi cu nouă miliarde lei. Acest succes nu este datorit exclusiv înbunătățirilor generale ci unui om care a știut să dea dovadă de o mare pricepere.

„Putem prevedea că alegerile nu vor ajunge decât la confirmarea stării prezente a lucrurilor, încheie JOURNAL DE GENÈVE. România va continua politica de echilibru inaugurată de d. Antonescu“.

Presă austriacă.

În numărul din 17 Noembrie NEUE FREIE PRESSE examinează pe larg modul cum s'a desfășurat și rezolvat criza de guvern din România, scriind între altele:

„Puterea cea mai mare a partidului guvernamental continuă să fie vaza sa în țară, care și astăzi, după patru ani își asigură mulți partizani, precum și rațiunea și talentul strategic al d-lui Tătărescu. D-sa s'a impus în partid, iar numele d-sale are și în străinătate un ecou bun.

„Felul cum s'a desfășurat criza, dovedește cât de mult se bucură și de încrederea Regelui. Toate acestea sunt mari prețuiri la activul său. Bazat pe ele poate executa noile alegeri, chiar dacă în esențial sau general s'ar putea bizui numai pe partidul liberal. Nu se poate prezice, dacă și a doua perioadă de guvernare va fi de patru ani, precum nu i-ar fi prezis nimeni la preluarea guvernului o perioadă de guvernare atât de lungă și plină de succes“.

Presă belgiană.

L'INDÉPENDANCE BELGE din 21 Noembrie ocupându-se de noul guvern român, subliniază că d. Tătărescu se bucură de o absolută încredere a Suveranului, și că d-sa a lucrat „cu conștiinciozitate și succes la execuția planului care poartă amprenta regală și prevede, între altele, industrializarea României, organizarea apărării naționale și soluționarea problemei înarmării“.

În ceea ce privește orientarea politicii externe, ziarul

subliniază, că România înțelege să rămână credincioasă Franței. Apoi adaugă:

„Recenta călătorie a Regelui Carol al II-lea, și asigurările pe care Suveranul României le-a dat în mod public generalului Gamelin sunt dovada acestui fapt. Pe de altă parte, în momentul în care colaborarea dintre Cehoslovacia și România se afirmă mai mult ca oricând în domeniul înarmării, este absurd să se vorbească de vreo schimbare a politicii române“.

Presa maghiară

Ziarele ungare din 18 Noembrie au urmărit cu viu interes desfășurarea situației politice din România.

Comentând formarea noului guvern, ziarele arată că pentru Ungaria problema de competență este aceea a regimului ce va fi aplicat minorităților.

NEMZETI UJSÁG, legitimist, scrie că noul guvern este poate și mai sovinișt decât cel precedent, deoarece în urma cartelului cu d. Vaida, aderenții lui numerus valachicus vor avea o influență netăgăduită în Ardeal.

Semioficiosul FUGGETLENSÉG în editorial subliniază că pentru ungurii din Ungaria denumirile și adjectivele partidelor sunt indiferente, numai programul lor are importanță, anume, ce regim li se va aplica minorităților maghiare din Transilvania.

PESTER LLOYD, în editorial constată că Regele a împiedecat venirea la putere a partidelor extremiste. Ziarul afirmă că în Ardeal se va consolida prestigiul d-lui Maniu, iar pentru minorități noi miniștri, nu promit nimic bine.

Presa bulgară.

În numărul din 18 Noembrie ziarul MIR ocupându-se de formarea noului guvern român, scrie între altele:

„Pentru acei ce urmăresc de aproape situația internă din România, rezolvarea crizei nu este ceva surprinzător. Această criză a confirmat numai faptul că, pentru împrejurările de astăzi, cea mai reușită combinație pentru guvernare o pot da numai liberalii și numai sub președinția d-lui Tătărescu. Regele României, care în decursul celor șapte ani de domnie a reușit și a știut să se impună partidelor și să ia în mâinile Sale conducerea guvernului, a ferit țara de surprize. O serie de evenimente, ce au precedat criza politică, ar putea să ne dea multe lămuriri la rezolvarea ei. Este adevărat că șeful statului a procedat la rezolvare, nu numai constituțional, ci și parlamentar, încredințând șefului celui mai mare partid de opoziție, formarea noului guvern.“

„În această privință Regele a probat înțelepciunea Sa și abilitatea unui om de Stat. În actuala situație politică internațională Suveranul are nevoie de un guvern sănătos și de un prim-ministru devotat, care și-a dovedit unitatea, în ceea ce privește politica internă a țării cât și înarmarea ei; iar nu de un guvern de coaliție slab, care mâine ar putea să-I facă o surpriză.“

„Colaborarea cu d-nii Vaida-Voevod și Iorga pot numai să fortifice guvernul, scrie în concluzie ziarul, primul prin încrederea Regelui, al doilea prin autoritatea sa“.

POLITICA EXTERNĂ

Presa franceză.

În numărul din 15 Noembrie JOURNAL DES DÉBATS publică un articol consacrat repercusiunilor pe care le-ar putea avea axa Berlin-Roma-Tokio asupra politicii statelor din Europa centrală și orientală.

După ce analizează atitudinea Poloniei, Iugoslaviei, seyn Arni, constată de asemenea că tranșacțiile turco-

Cehoslovaciei și Austriei, în raport cu această axă, ziarul, referindu-se la România, scrie:

„În România, putem fi siguri că Regele Carol va menține politica eternă a țării în linia ei tradițională.“

„Raporturile cu Rusia, vor avea același caracter de circumspecție ca mai înainte, iar guvernul român oricare ar fi el, se va îngriji să manifeste devotamentul față de Franța, evitând în același timp orice atitudine susceptibilă de a fi interpretată ca o provocare de statele totalitare“.

Presa turcă.

LA RÉPUBLIQUE din 21 Noembrie ocupându-se de acordul comercial turco-român, scrie, între altele: „Noul acord turco-român, intervenit în domeniul economic, este o consecință a înțelegerii Balcanice, care a reușit să asigure salvarea și securitatea țărilor lor. Aceste națiuni conlucrează acum să recâștige timpul pe care le-a răpit până acum capriciile Istoriei.“

„Turcia și România au nevoie una de alta în domeniul economic, în special, privitor la schimburile de materii prime. Recentul acord intervenit în acest sens le vor permite de a pași, în mod sigur, pe această cale.“

„Aceste două țări, grație acestui acord, au dat o pildă care ar trebui să fie urmată de către toate popoarele.“

„Credem inutil să enumerăm, în amănunte, toate avantajele pe care acorduri similare le-ar asigura părților contractante. E suficient să spunem că acest fapt seamănă mai mult cu o fuziune intimă a celor două națiuni decât cu un acord comercial oficial“.

Presa greacă.

ELEFTHERON VIMA din 24 Noembrie a publicat o corespondență, a serviciului său special dela București, care constată „ameliorarea notabilă produsă în timpul din urmă în relațiile româno-italiene, până la punctul de a îngădui să se speră că cele două țări vor semna un pact de amicitie analog pactului italo-iugoslav“.

Correspondența subliniază, în această direcție, călătoria în Italia a d-lui Irimescu și atitudinea favorabilă unei apropieri manifestată de ambele părți în acea clipă, precum și pasagiul din declarațiile d-lui Tătărescu care se raportează la Italia, pasaj care „a găsit la Roma un ecou foarte viu deoarece a fost considerat ca anunțarea unor manifestări amicale viitoare între ambele Națiuni“.

Ziarul socotește vizita în România a senatorului Gatti și conferința sa asupra sistemului fascist, ca fiind în raport cu această străduință de ameliorare a relațiilor româno-italiene.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa turcă.

Anunțând începerca unor noi negocieri pentru încheierea unui nou tratat de comerț româno-turc și plecarea în acest scop la București a delegației turce, ziarul TAN dela 14 Noembrie a dat găzduire și unor scurte declarații ale d-lui Faik Kurtoglu, șeful delegației, care a arătat că va expune la București ideile turcești cu privire la sporirea volumului schimburilor comerciale reciproce și că are convingerea că discuțiunile vor ajunge la bune rezultate.

BEYOGLU a publicat un antrefileu constatând că „din cauza regresivității cumpărăturilor românești pe piețele turcești funcționarea acordului de clearing între cele două țări amice este aproape total paralizată“.

AKSAM dela 16 Noembrie, într'un articol semnat Hü-

române sunt azi atât de neîndestulătoare încât nu pot satisface pe niciuna din cele două țări și că posibilitățile de sporire a schimburilor comerciale turco-române există.

„Mai există, spune ziarul, o altă legătură între România și noi: calea de tranziție prin Constanța. Această cale ține un loc mare în relațiile noastre economice. Spre a desvolta acolo traficul, guvernul român se străduiește să asigure mari înlesniri comercianților noștri în deosebi în porturi, pe căile ferate și pe serviciile sale de navigație. Dacă aceste înlesniri sunt sporite, calea Constanței va putea deveni o cale comercială de primul ordin pentru Turcia. Și e neîndoelnic că România va trage și ea foloase mari“.

DIVERSE

Presa cehoslovacă.

Ziarele cehoslovace din 1 Decembrie, comemorează în mod foarte cordial împlinirea a 19 ani dela alipirea Transilvaniei și Banatului la România, precum și împli-

nirea a 19 ani dela realizarea unității naționale a Iugoslaviei.

Oficiul PRAGER PRESSE scrie: „1 Decembrie este ziua când se aniversază unificarea a doi aliați, cei mai apropiați aliați ai Cehoslovaciei. În această zi Cehoslovacia se simte unită printr-o credincioasă amicitie cu România și Iugoslavia. Ca și în veacurile trecute, ea și azi, și așa cum va fi totdeauna. Este o unire între inimi, tradiții și interese vitale. Expresiunea politică concretă a acestei uniri este Mica Înțelegere“.

Presa greacă.

Ziarul LE PROGRES din Salonica a publicat, începând dela 19 Noembrie, o serie de interesante articole de impresii asupra României, semnate Angela Loreley.

Articolele, care mărturisesc ascuțitul spirit de observație și în general— cu mici excepții — excelența informare a autoarei în timpul călătoriei sale recente în România, sunt însuflețite de vie simpatie și admirație față de țara noastră.

CONVERSAȚIILE ANGLO-GERMANE

Presa engleză.

Vizita lordului Halifax la Berlin a fost considerată în cercurile politice engleze ca un eveniment de mare însemnătate pentru consolidarea păcii mondiale. În consecință, și presa engleză s'a făcut ecoul opiniei publice, publicând importante articole referitoare la această vizită și căutând să scoată cât mai mult în evidență chestiunea coloniilor.

Se observă reticența presei conservatoare în articole premergătoare vizitei, căutând să arate că vizita nu este decât un început liniștit și neformal al unei sarcini pur și simplu de explorare, adică de a afla care pot fi metodele prin care scopurile engleze și germane în loc să ajungă la un conflict, să poată ajunge la o înțelegere. Au arătat că guvernul englez nu poate însărcina pe lordul Halifax să discute în scop de a negocia chestiuni vitale care ating raporturile anglo-germane.

Ziarele de opoziție scot în evidență greutatea care s'a avut până acum de a discuta cu Germania orice chestiune relativă la scopurile ei politice în viitor. Ele văd o admisiune din partea Germaniei că își va schimba metodele sale imposibile de până acum.

Contrastul dintre presa socialistă și cea conservatoare este evident prin atacurile aduse ministrului de externe, pe câtă vreme celelalte ziare își exprimă satisfacția deși consideră că terenul este destul de delicat și consecințele, fie în bine, fie în rău, vor fi destul de serioase.

MANCHESTER GUARDIAN, din 22 Noembrie, scrie un articol de fond în care repetă că nu poate ști cu precizie ce s'a discutat între lordul Halifax și d-l Hitler, și de aceea cere ca guvernul englez, în caz de a obținut vederi mai clare despre căile pe care trebuie să le urmeze să nu apuce cumva pe calea cea greșită.

În corespondența pe care a primește din Berlin, dă amănunte asupra întrevederilor lordului Halifax cu d-l Hitler, adăugând:

„Lordul Halifax care a primit astăzi pe corespondenții străini le-a declarat cu sinceritate că nu are liberta-

tea de a discuta cu dânsii subiectul conversațiilor sale cu d-l Hitler sau cu alți miniștri germani. A declarat totuși că aceste conversațiuni au fost libere, sincere și confidentiale și că vor rămâne confidentiale“.

În primința subiectelor discutate, ziarul află din sursă germană, că impresiunea la Berlin este că conversațiunile s'au mărginit mai mult la problemele europene decât la problemele coloniale. Lordul Halifax a fost asigurat că pactul anti-comunist cu Japonia și axa Berlin-Roma, nu sunt în niciun mod contra intereselor engleze.

DAILY EXPRESS, din 22 Noembrie, reproduce un pasaj din discursul ținut la München de d-l Hitler, imediat după plecarea lordului Halifax, în care d-sa spune că trebuie să ceară cu voce din ce în ce mai puternică coloniile.

DAILY MAIL, cu aceeași dată, pune în gura lordului Halifax următoarea declarație, prin care d-sa rezumă rezultatul importantei vizite la Berlin:

„Sper că conversațiile noastre au deschis poarta unui drum pe care se poate ajunge la o posibilă și mai strânsă colaborare anglo-germană“.

Ziarele din 23 Noembrie, cred că lordul Halifax va face miercuri o dare de seamă în ședința consiliului de miniștri cu privire la întrevederile pe care le-a avut cu Germania.

După lordul Halifax va lua cuvântul d-l Chamberlain care va de citire declarației pe care o va face în Camera Comunilor în această chestiune.

DAILY MAIL, afirmă că d-l Chamberlain va ține să păstreze contactul stabilit de lordul Halifax cu cercurile oficiale germane.

TIMES, scrie că guvernul britanic se află acum în posesia unei declarații precise a cancelarului Hitler asupra obiectivelor sale în legătură cu Marea Britanie și celelalte țări.

DAILY HERALD, arată că impresia generală, după vizita lordului Halifax la Berlin, este că în relațiunile germano-britanice se constată o ameliorare.

Se observă o scădere în tonul violent al ziarelor socialiste, începând cu 24 Noembrie, care deși nu au amănunte asupra vizitei lordului Halifax și așteaptă declarația oficială din Camera Lorzilor, sunt bucuroase că chestiunea coloniilor n'a fost subiectul de căpetenie în conversațiile respective.

DAILY HERALD scrie: „Se crede acum, în general, că situația Germaniei în Europa Centrală a ocupat locul cel mai de frunte în conversații. După câte înțelegem, d-l Hitler a dat trimisului englez toate asigurările că nu are nicio intenție să forțeze lucrurile în acea direcție, după cum nu are intenția să forțeze chestiunea colonială. În același timp însă, a arătat lămurit că Germaniei nu-i convine ideea unui aranjament general în Europa, după cum dorește guvernul englez“.

MANCHESTER GUARDIAN, publică informațiuni amănunțite, care corespund de altfel, cu cele date de celelalte ziare în privința raportului pe care lordul Halifax trebuie să-l prezinte în ziua aceea guvernului.

Ziarul afirmă că o expunere amănunțită a pretențiilor germane fusese transmisă la Londra încă înainte de călătoria lordului Halifax. Ziarul consideră însă că este de o însemnătate deosebită faptul că ele au fost repetate direct unui membru al cabinetului englez.

Pretențiile Reichului sunt rezumate de acest ziar în modul următor:

1. Germania este dispusă să reintre în Societatea Națiunilor cu condiția ca pactul să fie revizuit în clauzele privitoare la sancțiuni, să fie desființat orice legătură între Societatea Națiunilor și tratate, clauzele răspunderii războiului și privitoare la sancțiuni să fie anulate, iar tratatele privitoare la minorități să fie revizuite. Se cere de asemenea recunoașterea de către Marea Britanie a suveranității italiene în Etiopia.

2. Marea Britanie trebuie să consimtă la reorganizarea Statului cehoslovac după modul Statului federal elvețian.

3. Ea trebuie să ia angajamentul de a nu acorda guvernului austriac vreun ajutor diplomatic, politic sau militar.

4. Germania se angajează să nu ridice problema colonială timp de șase ani dacă Marea Britanie ia la rândul ei, angajamentul de a o ajuta să-și redobândească coloniile după acest termen. Reichul nu va stabili baze navale sau militare în fostele ei colonii.

5. Germania va făgădui să facă tot ce-i stă în putință pentru a restabili pacea în Spania, în schimbul recunoașterii guvernului din Salamanca de către Londra.

6. Ea făgăduiește de asemenea să facă ce-i va sta în putință pentru restabilirea păcii în Extremul-Orient.

Redactorul diplomatic al lui MANCHESTER GUARDIAN, adaugă că guvernul englez nu a luat nici de cum angajamentul de a primi aceste propuneri care, la un examen mai aprofundat, apar cu desăvârșire inacceptabile. Ziarul crede însă că ele pretind un examen atent, deoarece o parte însemnată a opiniei publice și un grup influent sunt favorabili unui reglement anglo-german pe aceste baze. Este însemnat că aceste propuneri să fie degajate de orice ideologie, spre a se vedea că Reichul urmărește drept scop real să-și asigure libertatea de acțiune în Austria și Cehoslovacia.

MANCHESTER GUARDIAN își încheie articolul astfel:

„Germania urmărește în substanță, dacă se înapoiază

la Geneva în asemenea condițiuni, să revină ca învingătoare, înconjurată de State satelite, putând astfel pretinde la o hegemonie în sânul Societății Națiunilor, mai ales dacă și Japonia s'ar înapoia la Geneva. Geneva ar deveni astfel un punct de sprijin al axei Roma-Berlin.

„Acceptarea de către Anglia a acestor condiții ar avea drept prim rezultat o eriză a relațiilor anglo-franceze, o turburare adâncă a relațiilor anglo-americane și izolarea Mării Britanii, căci ea ar impune un program de reînarmare cu mult mai considerabil decât acel pe care îl execută actualmente. Prietenia Germaniei nu i-ar fi totuși asigurată, căci numai o Anglie puternică și apărută de o reglementare europeană generală ar putea obține această prietenie“.

Ziarele din 25 Noembrie se ocupă de discursul d-lui Chamberlain în Camera Comunelor, privitoare la rezultatul vizitei lordului Halifax la Berlin.

DAILY HERALD scrie:

„D-l Chamberlain ne spune că are siguranța, cum că din convorbirile Halifax-Hitler, va ieși numai bine. Dar Daily Herald nu-i atât de sigur. Poate ieși bine și încă mult bine. Totul depinde însă de linia de conduită pe care o va adopta guvernul englez. Ceea ce noi trebuie s'o spunem pe față este să nu mai stăm la toameală cu Germania. Anglia nu vrea o toameală bazată pe interese, ci una a cărei bază să fie dreptatea; iar cea mai bună cale de a se ajunge la acest lucru este a se hotări mai dinainte ceea ce este drept și rezonabil și apoi să se pună în aplicare fără întârziere“.

NEWS CHRONICLE, scrie că din ceea ce poate afla este cert că raportul lordului Halifax, asupra vizitei sale la Berlin nu este nici de cum încurajator.

Același ziar în articolul său de fond, comentează pe larg orice posibilitate a viitoarelor raporturi Anglo-Germane, sfătuind guvernul a nu respinge fără o serioasă luare în considerare a propunerilor germane, oricare ar fi natura lor.

DAILY TELEGRAPH este foarte rezervat în comentariile din articolul său de fond. El scrie: „Trebuie să se aștepte și să se vadă, iar nu să se ceară primului-ministru imediat rezultate senzaționale, pentrucă sperăm cu toții ca aceste conversații să aibă un efect de ameliorare asupra actualei tensiuni internaționale“.

MANCHESTER GUARDIAN din 26 Noembrie analizează cele 6 puncte ale pretențiilor germane în ordinea în care au fost expuse într'un articol precedent, de către redactorul său diplomatic, după care încheie:

„Ceea ce rămâne în mister este avantajul permanent pe care l'ar avea Marea Britanie din aceste transacții, în comparație cu gravele consecințe care ar rezulta actualei stări de lucruri din Europa și raporturile noastre cu Franța, Statele Unite și multe dintre celelalte State Europene“.

Celelalte ziare din opoziție se ocupă de reacțiunea cauzată în capitalele Statelor Europene de conversațiile dintre lordul Halifax și d-l Hitler, mai ales în Cehoslovacia, despre care se crede că este direct amestecată în cauză.

DAILY HERALD din 26 Noembrie scrie:

„Ministerul de Externe englez încearcă fără succes să calmeze alarma intensă, care se simte în Europa Centrală și de răsărit, precum și în Franța, ca rezultat al misterului cu care se înconjoară conversațiile Hitler-Halifax“.

NEWS CHRONICLE, cu aceeași dată, scrie în același sens, fiind informat din Praga, următoarele:

„Neliniștea cauzată în Cehoslovacia de svonurile că Anglia punând temporar la dosar chestia coloniilor, ar fi dispusă să acorde cancelarului Hitler libertatea de acțiune în Europa Centrală și Sud-estică, a fost într-o câțva calmată azi, Cehii dându-și seama că nu există posibilitatea să se încheie un târg în contra propriilor lor interese“.

Presa germană.

Ziarul DANZIGER VORPOSTEN din 21 Noembrie, în general bine informat asupra politicii germane, scrie, în legătură cu conversația dintre d-l Hitler și lordul Halifax, că problema colonială nu trebuie să modifice faptul că „nu există motive de fricțiuni între Germania și Anglia“.

El atrage atenția conducătorilor englezi asupra „actualității tot mai mari a problemelor Europei Centrale“ și afirmă că este necesar să se țină seama de adevărata situație a germanilor sudeți“.

După ce arată că Germania este pusă între axa Berlin-Roma și pactul tripartit anticomunist, care constituie factori esențiali, ziarul adaugă că „s'a luat în considerație, tot ca o realitate considerabilă, de care trebuie să se țină seama, și legăturile Angliei cu prietenii săi occidentali“.

Ziarul NATIONALZEITUNG scrie că nu trebuie să ne așteptăm la un comunicat final senzațional asupra vizitei lordului Halifax în Germania.

Ziarul crede a putea însă declara că luarea de contact a fost utilă pentru a favoriza înțelegerea reciprocă dintre cele două țări și adaugă: „Scopurile cancelarului Hitler sunt clare, iar politica germană nu este antiengleză“.

BULETINUL PARTIDULUI NAȚIONAL-SOCIALIST, în numărul său din 24 Noembrie, combate, sub titlul: „Moravuri de apași politici“, unele afirmațiuni făcute în ultimele zile de anumite ziare străine cu privire la convorbirile avute de lordul Halifax la Berlin.

„In ultimul timp, scrie publicația amintită, ne-am văzut siliți să denunțăm în termeni limpezi manevrele unei prese care încerca încă înainte de vizita lordului Halifax să otrăvească atmosfera internațională, prin supoziții nerușinate. S'ar fi crezut că răspunsul foarte categoric, care a găsit pretutindeni un mare ecou, ar fi fost de ajuns. Nădejdea aceasta nu s'a împlinit. După vizita lordului Halifax, campania mincinoasă dusă de o parte din presa străină este mai rea ca oricând. Astfel „Manchester Guardian“ ne dă o nouă mostră de reportaj mincinos. Corespondentul lui afirmă că în cursul întrevederilor cu lordul Halifax s'au formulat din partea Germaniei „revendicări“ care ar putea fi rezumate, după cum urmează:

1. Germania este dispusă să adere din nou la Societatea Națiunilor sub mai multe condiții în legătură cu anumite puncte determinate din tratatul dela Versailles și cu recunoașterea suveranității italiene asupra Etiopiei;

2. Anglia este invitată de Germania să-și dea consimțământul la reorganizarea Statului cehoslovac, după modelul Confederației elvețiene, regiunea locuită de germanii sudeți căpătând caracterul unui canton elvețian;

3. Anglia este invitată să se angajeze a nu da guvernului austriac nicio asistență militară, politică sau diplomatică;

4. Germania se angajează să nu ridice chestiunea colonială pe o perioadă de șase ani și făgăduiește să nu amenajeze în viitor baze navale și militare în fostele sale colonii;

5. Germania se angajează să restaureze pacea în Spania, imediat ce guvernul britanic va fi recunoscut de jure guvernul Franco.

„Nu știm din ce sursă au fost culese aceste informații. Știm însă, cu precizie că ele sunt inventate pedeantregul. D-l Chamberlain, primul-ministru al Majestății Sale britanice, s'a văzut silit azi în Camera Comunelor să declara că toate aceste combinații sunt nu numai opera unor oameni iresponsabili, dar și complet inexacte. Noi vrem să le veștejim ca pe niște defăimări politice sfruntate și nerușinate și să denunțăm pe autorii lor ca pe otrăvitori ai păcii internaționale.

„Nimeni nu mai poate să impună ceva Germaniei național-socialiste cu asemenea moravuri de apași. De câte ori trebuie să repetăm că la noi nu este câtuși de puțin obiceiul de a se supune revendicării ministrului unei țări amice care vine în Germania „pentru a favoriza dorința de a se crea o bună înțelegere mutuală“, punându-i revolverul în piept.

„Este natural că toate combinațiile de acest fel trebuie să fie considerate dela început drept minciuni infame. Pe viitor ne vom opune acestor moravuri de apași politicii cu toată energia imaginabilă și vom demasca pe vinovații fără nicio milă. Căci suntem convingși mai mult ca oricând ca atâta timp cât acești incendiatori internaționali, care se folosesc de fiecare luare de contact pentru a declanșa o campanie de ură și minciuni, vor fi lăsați în pace, toate vizitele și conversațiile politice vor rămâne nefructuoase și vor contribui doar la sporirea confuziei în situația internațională“.

Presa franceză.

LE PETIT PARISIEN din 21 Noembrie, se ocupă de vizita lordului Halifax, publică o corespondență din Berlin, sub semnătura d-lui Camille Loutre, care scrie:

„Continuându-și politica dusă după denunțarea tratatului dela Locarno și după reocuparea Rhenaniei, Germania, ar tinde înainte de orice să-și garanteze frontiera occidentală printr'un nou Locarno, în acest nou pact occidental ar figura garanția solemnă de neutralitate a Belgiei, cu condițiunea ca și celelalte puteri să-și ia aceleași angajamente. In schimb, nu se dobândește nicio indicație asupra atitudinii Germaniei, față de vecinii ei din Sud-Est“.

In aceeași chestiune L'OEUVRE scrie: D-l Hitler ar fi dat să înțeleagă lordului Halifax că n'ar exista motive ca Germania să se găsească în fața Angliei, în problema Europei centrale, orientale și balcanice. Se afirmă că Fuehrerul Cancelar ar fi declarat între altele, cu oarecare asprime, că un modus vivendi, privitor la autonomia germanilor sudeți din Cehoslovacia, este în vederile sale, dar cu condiția ca o destindere definitivă în ce privește polemicele să se institue între presa cehoslovacă și presa germană.

„In ceea ce privește Austria, d-l Hitler ar fi fost mai puțin precis. El ar fi dat numai a înțelege că este de mult timpul să se gândească lumea la un plebiscit.

„In sfârșit, lordul Halifax pare să creadă că a deslușit faptul că Germania nu s'ar arăta potrivnică unor negocieri referitoare la un pact occidental, care ar cuprinde și un pact aerian“.

„Care sunt rezultatele vizitelor pe care lordul Halifax le-a făcut la Berchtesgaden și Berlin? Aceasta este întrebarea pe care și-o pun toate ziarele franceze din 22 Noembrie.

PETIT PARISIEN scrie: „Comentariile presei germane și acelea ale presei britanice sunt contradictorii

în ceea ce privește natura exactă a schimburilor de vederi dintre lordul Halifax și conducătorii politicii germane, fiind totuși de acord asupra unui punct: conversațiile au fost duse într-o atmosferă favorabilă, trăgându-se de aci concluzia că misiunea omului de stat britanic a lăsat să subziste posibilități pentru negocieri ulterioare. Aceste negocieri ar putea chiar, după câte se declară, să înceapă după sărbătorile Crăciunului, dacă d-l von Neurath, răspunzând la invitația pe care lordul Halifax i-ar fi transmis-o din partea guvernului britanic, ar face în Ianuarie o vizită oficială la Londra“.

LE JOURNAL, anunță dela corespondentul său din Berlin: „Deocamdată nu avem știri precise, dar se afirmă că între cele două părți s'ar fi ivit serioase dificultăți cu privire la organizarea colectivă a păcii, menținerea statu-quoului în Europa centrală — Austria — viitorul relațiilor germano-cehoslovace și a revendicărilor coloniale ale Reichului. Pe scurt, acordul de care se vorbea ieri în cereurile din imediata apropiere a diplomației, ar fi pur platonice“.

ECHO DE PARIS declară: „Lordul Halifax n'a putut decât să opună un „non possumus“ destul de precis la teoria acordurilor bilaterale, dacă Fuernerul a avut curajul să o formuleze față de d-sa. În această chestiune nu există, după câte se afirmă, nicio îndoielă“.

PETIT JOURNAL, într-o corespondență primită dela reprezentantul său din Berlin, scrie: „Se poate afirma că amicitia italiană va avea o mare influență nu numai asupra întrevederilor proprii zise și a preludiului lor, ci și asupra urmărilor lor, fiindcă Berlinul, trebuie acum să arunce lest pentru a potoli îngrijorările cercurilor din Roma. Noi am vorbit despre aceasta anunțând că vizita d-lui von Neurath la Londra părea să fie pusă din nou în discuție. Știrea a fost confirmată azi chiar de presa germană care declară că d-l von Neurath nu are acum nimic de făcut la Berlin. Presa germană, dealtfel, face eforturi pentru a sublinia că vizita lordului Halifax, n'a fost altceva decât o luare de contact“.

LE POPULAIRE afirmă că totul face să se creadă că vizita lordului Halifax, în Germania, nu va duce la o modificare a politicii engleze. Faptele sunt mai puternice decât intențiile. D-l Neville Chamberlain crezuse că poate să încerce din nou o apropiere cu Germania național-socialistă.

LE TEMPS se întreabă, în editorial, dacă ministrul englez, în raportul pe care-l va face cabinetului britanic, va putea să aducă sigurări formale în ceea ce privește sinceritatea voinei de pace a Germaniei, dispozițiile aceasteia de a relua drumul Genevei, sub rezerva unei reforme mai mult sau mai puțin adânci a Ligii Națiunilor, încheierea unui nou pact de securitate pentru Occident, pornind dela inviolabilitatea teritoriului belgian, rezoluția Reichului, în fine, de a se asocia în mod leal unei organizații durabile de pace generală ziarul adaugă: „Adevăratul interes al unei eventuale negocieri anglo-germană constă în acestea, iar nu aiurea. E absolut tot atât de absurd de a crede că Reichul ar putea reuși să aducă guvernul din Londra, să modifice, în mod radical pozițiile luate până acum să disocieze Anglia de Franța și s'o târască în lupta așa zisă auticomunistă a puterilor autoritare, pe cât e de absurd de a admite că Anglia ar voi să caute să determine Germania să repudieze revendicările care sunt rațiunea de a fi a regimului național-socialist, cărora cance-

larul Hitler datorește cea mai mare parte a prestigiuului și a autorității sale care constituie esențialul actualei mistice germane“.

ECHO DE PARIS din 23 Noemvrie constată: „Dacă lordului Halifax i s'au făcut oarecari propuneri, ele interesează în primul rând Austria și Cehoslovacia. Nu ar fi surprinzător ca d-l Hitler să fi încercat să obțină un gaj oarecare al buneii voințe sau pasivității britanice față de ceea ce va face Berlinul, pentru a repune în bazinul dunărean problema germanică. Se poate însă aștepta ca Germania național-socialistă să intre pe calea păcii, să reducă mobilizarea sa militară și economică, fără ca puterile pacifice să fi fost chemate să dea dovezi de mai multă fermitate și curaj“?

LA REPUBLIQUE afirmă: „Trebuie să ne facem următoarea convingere: orice s'ar întâmpla la frontierele Austriei sau Cehoslovaciei, Anglia nu se va mișca. Italia cântărește și măsoară evenimentele din Austria și Boemia. Ea este aceia care este amenințată“.

LE PEUPLE scrie: „Confuziunea creată de călătoria lordului Halifax subliniază o stare de slăbichune și revenirea la vechile metode diplomatice“.

JOURNAL DES DÉBATS din 26 Noemvrie scrie:

„Cu toate că d-l Neville Chamberlain a declarat în Camera Comunelor că informațiile publicate în presa engleză, cu privire la pretențiile germane nu sunt autorizate nici exacte (iar el nu putea spune altceva), toată lumea este convinsă că în fond informațiile apărute în ziare sunt conform adevărului.

„Care sunt în substanță cerințele Reichului?

„El vrea să aibe mâinile libere în Europa Centrală și propune Marii Britanii de a aștepta această predare 6 ani, cu condiția ca dreptul Reichului, la această predare să fie recunoscut imediat.

„Între timp Reichul va fi obținut mijlocul de a face să triumfe pangermanismul în toată Europa Centrală. Merge de la sine că, dacă se dovedește că nu vor putea să facă recurs contra presiunii puternicului lor vecin, atât Austria cât și Cehoslovacia vor fi obligate să se supună voinții Berlinului. Dacă însă teoria pangermanismului este considerată ca valabilă, când este vorba de Austria și Cehoslovacia, nimic nu o va putea limita în viitor. Importă că dela început să ne opunem ca pangermanismul să devie o regulă de drept european.

„Oricum ar sta lucrurile, o convorbire s'a înjghebat între Anglia și Germania.

„Este de dorit ca ea să fie condusă cu sprijinul limpede și cu hotărîre, astfel ca viitoarele întruniri anglo-franceze să fie în măsură de a mărgini inconvenientele ei ineluctabile“.

L'ORDRE din 27 Noemvrie crede că poate să afirme că generalul Goering a precizat astfel lordului Halifax punctele de vedere germane cu privire la chestiunea colonială: „În afară de restituirea fostelor sale colonii Germania, ar pretinde în Africa un domeniu unic și continuu, luat din posesiunile belgiene și portugheze. În jurul acestui teritoriu care i-ar aparține în plină proprietate ea ar înțelege, mai mult, să beneficieze de zone economice de influență.

„Așa dar — încheie ziarul, — drept preț al însângerrării Vechiului Continent și pentru faptul de a fi purtat războiul, Reichul pretinde să primească un domeniu mult mai important decât cel pe care-l avea înainte de războiul pe care l-a deslănțuit și care s'a terminat prin înfrângerea sa. Berlinul ne șantajează cu războiul. Nu

există niciun metru pătrat de teren care să poată fi cedat, fiindcă altfel Germania s'ar simți încurajată în acțiunea sa“.

Presa italiană.

Călătoria lordului Halifax la Berlin a preocupat și continuă să preocupe intens presa italiană. Prima ei grijă a fost să anunțe și să repete că Roma va fi ținută în curent cu tot ce se va discuta între oaspetele englez și conducătorii Reichului, după care în lungi reportagii și corespondențe din Londra și din Berlin s'a stăruit în a se afirma că vizita este de natură absolut privată și că va avea un caracter informativ. Mai târziu s'a venit cu informațiuni mai precise: din „informativă“, vizita a devenit „explorativă“, lord Halifax vine cu anumite sugestii, care s'ar putea foarte bine transforma în propuneri concrete. Ziarele în același timp relevază „marea răceală“ cu care vizita este întâmpinată la Berlin, „marea rezervă“ ce se păstrează de ambele părți, chiar după sosirea lordului președinte al Consiliului privat la Berlin și după intervederea ce a avut cu d-l von Neurath.

CORRIERE DELLA SERA din 17 Noembrie scrie: „Atmosfera întrevederilor din Germania nu este de loc propice unei eficace luări de contact, din pricina cercurilor extremiste britanice al căror exponent este tânărul și ambițiosul ministru de externe Eden. Iar în caz de izbândă, dar mai ales de neizbândă a tratativelor, cercurile de mai sus vor deslănțui o violentă campanie împotriva satisfacerii legitamelor pretențiuni ale Germaniei“.

Până în ziua intervederii dintre lord Halifax și cancelarul Hitler, ziarele italiene se mărginesc să publice coniecțiuni culese din presa germană, care tot timpul a afirmat că Germania, aducând de mult la cunoștința lumii exigențele ei vitale — în primul rând necesitatea restituirii coloniilor — n'are de făcut noi propuneri, ci așteaptă să i se facă, eventualitate ce nu pare tocmai realizabilă, dată fiind atitudinea presei engleze care se mărginește să exprime doar urări anodine pentru succesul misiunii lordului Halifax, și nimic mai mult.

În schimb ziarele afirmă cu tărie soliditatea de nesdruncinat a axei Roma-Berlin, pe care nicio intrigă, nicio promisiune n'o vor putea zdruncina mai ales după ce sistemul bi-partit italo-german s'a desvoltat și s'a extins considerabil în pactul anti-comunist italo-germano-japonez. În același timp, întreaga presă reproduce discuția care a avut loc în ședința din Camera Lorzilor, când d-l Stonehaven a recunoscut falimentul Ligii Națiunilor și imposibilitatea de a se ajunge la o adevărată colaborare spirituală și politică în lume, fără Germania și Italia, „care trebuiesc vizitate, pentru ca oricine să-și dea seama de marile progrese realizate pe toate tărâmurile de către cele două Puteri, sub conducerea a doi oameni ieșiți din popor, având cele mai modeste origini, și care exercită totuși asupra Națiunilor lor o autoritate neegalată încă“.

Comentariile de presă scot în relief în primul rând faptul că întrevederea dintre cei doi bărbați de Stat a fost prea scurtă pentru a le fi dat putința să discute temeinic anumite chestiuni și să ofere soluții; apoi, neavând niciun caracter oficial, concluziile la care s'a ajuns — dacă s'a ajuns la vreuna — n'au șansa de a deveni obiect de examinare necesară și obligatorie pentru guvernul britanic. Presa italiană afirmă să s'a procedat la un examen general al situațiunii internaționale, în centrul căruia a stat fără îndoială chestiunea coloniilor, care înseamnă nu numai afirmarea unei necesități de viață a Germaniei și recunoașterea parității sale de drepturi ca mare Putere europeană, dar constituie un element esen-

țial pentru reorganizarea continentului și prin aceasta capătă o valoare de generalitate europeană și internațională.

Ziarele italiene relevă ca simptomatică declarațiunea făcută de d-l Swinton, subsecretar de Stat al Aerului în Camera Lorzilor că vizita lordului Halifax „nu trebuie socotită ca ceva extraordinar și excepțional“ și „nu trebuie să se aștepte de la ea prea multe lucruri“.

Presa italiană dă o mare desvoltare, punând-o în directă legătură cu vizita lordului Halifax, cuvântării rostite de cancelarul Hitler, când mesagerul englez nu părâsise încă teritoriul german, la adunarea secțiunii Partidului Național-Socialist din Augsburg, și în care Führerul a revendicat din nou, cu energie, coloniile, care până în cinci sau șase ani vor trebui să fie restituite Germaniei. Comentariile presei engleze relativ la această cuvântare sunt notate cu o vizibilă complezență de ziarele italiene, ca fiind de natură să întunece din nou atmosfera care începu să se clarifice între Londra și Berlin.

Presa elvețiană.

După vizita informativă pe care lordul Halifax a făcut-o în Germania, presa elvețiană s'a făcut ecoul discuțiilor, ce au putut să aibă loc între trimisul d-lui Chamberlain și d-l Hitler. Presa elvețiană crede că asemenea declarații nu s'ar fi făcut, dacă lordul Halifax ar fi opus un veto absolut exigențelor coloniale ale Germaniei. Totuși se crede că această chestiune s'a atins numai ușor și că discuțiile s'au învățit mai ales în jurul problemelor europene, asupra reîntoarcerii Germaniei într-o Ligă a Națiunilor reformată și renovată, asupra unui nou pact occidental și asupra situației în țările danubiene. Nu se crede în presa elvețiană decât într'o foarte vagă și imperceptibilă apropiere între cele două puncte de vedere, englez și german. Se constată însă că chiar și această superficială apropiere a fost de natură să neliniștească Italia fascistă. JOURNAL DE GENÈVE din 22 Noembrie, spune în legătură cu vizita lordului Halifax în Germania: „Marea Britanie e gata de a examina plângerile Germaniei și ale Italiei și de a le remedia în măsura posibilului, dar ea nu va consimți niciodată să se încline tuturor exigențelor Berlinului și Romei. Great Britain first! Da, fără îndoială; dar ea nu va voi să se spună că pentru a face dreptate Germanilor și Italianilor, ea a comis injustiții la adresa altor popoare“.

BASLER NACHRICHTEN scrie între altele: „Probabil s'a discutat mai pe larg și despre problema coloniilor. Guvernul francez nu privește cu antipatie o asemenea discuție, cu condiția că își poate asigura intențiile pașnice ale Germaniei. Totuși la Paris se crede că pretențiile coloniale ale Germaniei nu sunt serioase, și că se ridică asemenea pretenții mai mult cu gândul ascuns de a obține mână liberă în Est. Și în privința aceasta Franța nu e dispusă la nicio concesie. Anume cercuri se tem ea nu cumva Anglia să fie mai accesibilă acestor sugestii“.

Presa greacă.

Călătoria făcută în Germania de lordul Halifax și întrevederea sa cu cancelarul Hitler au ocupat mult ziarele. Informațiile lor n'au fost prea optimiste; unele comentarii au subliniat apropierea germano-britanică.

VRADYNI din 19 Noembrie, în articolul de fond, constată că „dacă Anglia este bine hotărâtă să conserve pacea, nu se știe totuși prin ce mijloace va acționa“.

KATHIMERINI din 20 Noembrie, în articolul de fond, scrie că deocamdată întâlnirea Hitler-Halifax nu pune decât întrebări, fără a răspunde la ele și subliniază pesi-

mismul presei pariziene. A două zi însă, ziarul publică în aceeași chestie un editorial afirmând că „semnele destinderii și ale ameliorării relațiilor internaționale sunt evidente“.

In LE MESSENGER D'ATHENES din 21 Noembrie, d-l N. Moschopoulos, fost director al presei în Ministerul Afacerilor Străine, semnează un articol de fond care, relevând asemănarea izbitoare dintre misiunea actuală a lordului Halifax și aceea cu care a fost încredințat în două rânduri, înainte de războiu, pe lângă guvernul Kaiserului, lordul Haldane, constată că misiunea lordului Halifax — pe care diferite cercuri o consideră ca trebuind să însemne o etapă importantă în calea care duce spre pacea Europei — capătă însemnătate și prin apropierea dintre ea și convorbirile ce au loc la Roma între contele Ciano și ambasadorul Mării Britanii.

VRADYNI dela 23 Noembrie, în editorial, crede că graba cu care Führerul a reînceput să vorbească de colonii, dovedește că conversațiile Halifax-Hitler n'au dat nimic.

ELEFATHERON VIMA, recapitulând toate informațiile asupra misiunii lordului Halifax, crede că în conversația care a avut loc s'ar fi putut greu rezolva toate chestiunile în suspensie, precum și cele privitoare la colonii, la Europa Centrală, la Italia, etc.

PROIA afirmă că acest contact a avut mai ales un caracter de explorație mutuală, dar că pentru a putea afla mai mult va trebui să așteptăm explicațiile ce se vor da în Camera Comunelor.

Presă iugoslavă.

Ocupându-se de vizita lordului Halifax în Germania, ziarele iugoslave, din 22 Noembrie, consideră că acest eveniment a contribuit la îmbunătățirea raporturilor dintre Berlin și Londra. Un asemenea fapt va avea desigur consecințe favorabile pentru evoluția situației politice internaționale.

Pe de altă parte, PRAVDA, scrie că în cursul întrevederilor dintre lordul Halifax și oamenii de stat germani, președintele consiliului de stat britanic a arătat că Anglia, nu va putea lăsa Germaniei mâini libere în Europa Centrală.

Presă polonă.

KURJER POLSKI, din 25 Noembrie, publică un articol intitulat „Bagajul politic al lordului Halifax“, în care face o serie de considerațiuni sceptice în ceea ce privește posibilitatea unui acord bilateral între Anglia și Germania. „Călătoria lordului Halifax, ar putea fi o manevră abilă diplomatică față de Italia și ar putea să

aibă o înrăurire liniștitoare asupra opiniei publice alarmate. Ne îndoim însă dacă ea va fi în stare să aducă după sine urmări mai importante“, — adaugă ziarul.

KURJER WARSZAWSKI, afirmă că rezultatul întrevederii dintre lordul Halifax și cancelarul Hitler, va depinde de convorbirile franco-engleze, care urmează să aibă loc în cursul săptămânii viitoare. „Cercurile politice franceze, sunt foarte satisfăcute de faptul că guvernul englez a invitat la Londra, pe d-nii: Chautemps și Delbos. Imprejurarea aceasta arată că între Anglia și Franța, există o foarte strânsă colaborare“, încheie KURJER WARSZAWSKI.

Presă maghiară.

AZ EST din 26 Noembrie anunță din Paris: „Anglia vrea să rămână pe linia securității colective, dar în același timp să încheie compromisuri politice. La Ministerul de externe francez, se pune întrebarea, dacă este util să se acorde concesiuni Germaniei, deoarece nu se cunoaște limita lor“.

Presă sovietică.

Presă sovietică din 27 Noembrie, nu-și ascunde nemulțumirea și îngrijorarea față de tratativele anglo-germane.

IZVESTIA, notează că „ministerul de care sunt înconjurate aceste tratative obligă pe partizanii păcii să facă dovada vigilenței necesare față de încercările de înțelegere între conservatorii englezi și fasciștii germani“. Ziarul afirmă că aceste tratative sunt duse nu pe baza unui program englez, ci pe baza programului întocmit de național-socialiștii germani; nu Londra, pune condițiile, ci Berlinul, și prezintă revendicările, știind că Anglia, este înclinată să satisfacă aceste revendicări ale unui agresor într'o măsură sau alta. Apoi adaugă.

Ultimele declarațiuni făcute de membrii guvernului englez, vădesc tendința către o schimbare radicală a politicii engleze, schimbare ce duce la renunțarea față de Societatea Națiunilor și de securitatea colectivă și care ar putea lăsa statele mici în voia agresorului“.

În aceste condițiuni, IZVESTIA, crede că conversațiunilor dela Londra, între guvernele francez și englez, se vor reduce la o presiune exercitată asupra d-lor: Chautemps și Delbos, pentru a-i obliga să adopte programul german.

PRAVDA, după ce face considerațiuni asemănătoare, constată: „Este prea de vreme ca să se poată emite o judecată definitivă, în privința noii linii de politică externă a cercurilor conducătoare engleze, dar de pe acum e clar că această politică se găsește în contradicție cu interesele păcii“.

CONVERSAȚIILE FRANCO-BRITANICE

Presă franceză.

Presă franceză din 25 Noembrie, comentează apropiata întrevedere, la Londra, între d-nii: Chautemps, Delbos, Chamberlain și Eden.

ECHO DE PARIS, sub semnătura lui Pertinax scrie: „Întâlnirea diplomatică din 29 și 30 Noembrie, se anunță ca una din cele mai însemnate, dacă nu chiar

ca cea mai importantă dela războiu încoace. Față de Germania, Franța și Anglia, nu sunt unite formal până acum decât prin apărarea frontierelor lor. Dar, în chestiunea Europei Centrale, problemă însemnată care împiedică neîncetat bunele raporturi franco-germane și chiar anglo-germane, totul lasă a se întrevede că cele două guverne nu se vor îndepărta de sistemul securității colective, dela care procede politica lor generală și în deosebi acordurile lor de asistență mutuală, semnate

de Franța, acum 16 ani. Putem deci prevedea că discuțiile franco-britanice se vor ocupa, în primul rând, de chestiunile coloniale care, de altfel vor fi foarte greu de soluționat“.

EXCELSIOR, scrie: „Anglia și Franța, având aceeași grijă de a nu închide poarta oricărei speranțe de împăciuire, se vor afla în fața unei „pante alunecoase“. Nu ar fi fără primejdie să ne angajăm sau să angajăm Europa, pe calea concesiilor, fără a ști dinainte exact unde ele se vor opri. Cel mai rău lucru ce s'ar putea întâmpla ar fi să recurgem la generozitate în dauna altora. Franța și Anglia, vor trebui să facă față situației cu sarcini și răspunderi egale“.

LE POPULAIRE, scrie: „Anglia invită pe d-nii: Chautemps și Delbos. Această-i metoda care Londra, a ales-o pentru a pune la curent guvernul francez asupra rezultatelor conversațiilor dela Berchtesgaden și nu este, desigur, metoda cea mai rea. Invitația și călătoria vor avea chiar avantajul suplimentar de a sublinia „asociația“, franco-britanică, ceea ce are însemnătatea sa într-o vreme când opinia publică este obișnuită cu limbajul gesturilor decât al programelor. De pe acum este însă sigur că Franța, nu s'ar putea ralia, în niciun fel, la propunerile germane de care a vorbit presa și socotim că dacă ele răspund cu adevărat substanței conversațiilor lordului Halifax cu d-l Hitler, nici guvernul britanic nu ar putea decât să constate eșecul total al inițiativei pe care a luat-o trimițând pe lordul Halifax în Germania“.

L'EPOQUE scrie: D-nii Chautemps și Delbos, nu vor putea decât să refuze a se angaja pe o cale din cele mai primejdioase. Nu ne este cu puțință să sacrificăm pe aliații noștri ambiției germane“.

„JOURNAL DES DÉBATS, scrie sub semnătura d-lui Pierre Bernus: „D-nii: Chautemps și Delbos au fost invitați să meargă la Londra, pentru a se concerta cu colegii lor englezi.

„Această consultație este desigur necesară. Din informațiile publicate la Londra, și din acelea culese din comentariile presei germane, rezultă într'adevăr că, cancelarul Hitler, a emis pretenții față de care Anglia, nu poate lua hotărâri în mod izolat. Tot viitorul Europei este astăzi în joc.

„Dacă indicațiile date de MANCHESTER GUARDIAN, cu privire la cererile germane sunt exacte, cele două guverne vor examina cu sânge rece situația care rezultă din pretenții și ambiții fără măsură. Singurul mijloc de a garanta pacea este de a face cunoscut fără ocol, că Franța și Anglia nu vor putea consimți sub niciun pretext la realizarea unui program care ar lăsa Europa, pradă Germaniei, (fără a mai pune în cumpănă poftele ei coloniale), și care ar însemna negațiunea oricărui drept internațional“.

Vizita a d-lor Chautemps și Delbos la Londra și revendicările germane, continuă să facă obiectul comentariilor presei franceze din 26 Noembrie.

LE PETIT JOURNAL scrie: Se va continua oare să se facă jocul germanilor? Iată cum socotim noi că trebuie pusă chestiunea față de curioasele manevre ce se desemnează de pe acum în jurul apropiatei vizite a d-lor: Chautemps și Delbos la Londra. Dela 1919 și până azi am asistat oare noi la altceva decât a preîntâmpinarea revendicărilor germane? Aceasta a fost chiar marea șansă a învinșilor, anume de a vedea pe beneficiarii victoriei, grăbindu-se să satisfacă dorințele învinșilor. Și aceasta continuă“.

LE JOUR declară: „Cu ce preț vom plăti noi o potolire provizorie a situației? Anglia nu este legată prin niciun tratat de Cehoslovacia. Ea este liberă să autorizeze Germania să ceară guvernului din Praga, ca el să „așeze statul cehoslovac pe o bază federativă“, adică să acorde autonomia celor trei milioane de germani sudeți, aflați sub influența național-socialismului. Dar Franța, este aceea care va suporta cheltuelile acestei abdicări. O altă obligație trebuie să ne fie prezentată. Ni se va cere să lăsăm mână liberă Germaniei în Austria, angajându-ne să nu acordăm acesteia niciun ajutor, nici civil, nici militar. Dacă Ministerul Afacerilor Străine francez, ar avea slăbiciunea să consimtă la un asemenea abandon, este clar că nimic nu s'ar mai opune de aci înainte la hegemonia germană în Europa Centrală“.

L'HUMANITE afirmă: „Este drept să se scrie că încercarea făcută prin vizita la Londra, este decisivă. Din două lucruri, unul singur rămâne în ființă. Sau Franța, își va asigura concursul britanic pentru a rezista proiectelor de expansiune ale celui de al treilea Reich și înțelegerea franco-britanică, își va fi dovedit necesitatea, iar securitatea Europei va fi garantată, sau Franța va accepta să pledeze la Praga, programul celor dela Berchtesgaden. Noi vom asista atunci la deslănțuirea acțiunii hitleriste“.

L'ORDRE constată: „Trebuie ca Anglia și Franța să-și dea seama de evidentă: ca și în 1914, Germania, ridicată prin îngrijirea lor, aspiră la dominația Europei și omenirii și ea nu va avea răgaz până ce nu le va fi adus în situația de a fi la bunul său plac, atât pe una, cât și pe cealaltă. Ea nu ține neapărat să se bată. Dar dacă ea nu poate să-și ajungă scopul prin violenție și șantaj, ea se va bate atunci când va avea sentimentul că este cea mai puternică. Nu trebuie să o lăsăm să creadă acest lucru. De aceea noi înțelegem atunci când auzim meru litaniiile pacifiste ale miniștrilor noștri și ale miniștrilor britanici“.

Ziarele franceze din 27 Noembrie continuă să dea o mare importanță conversațiilor ce se vor desfășura în curând la Londra.

EXCELSIOR scrie: „Ca și Anglia, Franța, dorește o conciliere cu Germania, pe baze juste și raționale. Dar dorința francezilor nu ar putea să meargă până la punctul în care concilierea s'ar transforma într'o abdicare pură și simplă. Niciun tratat impus, adică nu concesiuni fără reciprocitate și nici sacrificii actuale pentru viitor, fără o compensație reală și durabilă în ceea ce privește liniștea europeană. Dacă este vorba de chestiunea colonială, care pare să fie pe primul plan al preocupărilor germane sau de problema Europei Centrale și Orientale, Franța și Anglia, vor trebui să păstreze sentimentul exact al răspunderii lor comune și al obligațiilor lor solidare pentru a rezista la orice manevră eventuală tinzând la o despărțire“.

L'EPOQUE, declară: Dacă, încă odată, Franța și Anglia, dau înapoi și răspund da, aceasta înseamnă complicații teritoriale în Europa. Înseamnă convulsii desperate ale statelor alese să fie victime. Fatal este războiul. Dacă, pentru prima oară, ele răspund nu, va fi poate pacea“.

JOURNAL DES DÉBATS scrie: „Se face o mare efortare în cercurile conducătoare britanice pentru a aseunde opiniei enormitatea pretențiilor cancelarului Hitler, în cursul convorbirii sale cu lordul Halifax.

„Noi credem dimpotrivă, că este necesar de a pune în plină lumină țelurile urmărite.

„Informațiile publicate cu privire la programul Reichului sunt desigur exacte.

„Telegrama corespondentului ziarului TIMES la Berlin, este în deosebi interesantă.

„Corespondentul lui TIMES, spune că Lordul Halifax, a fost încunoștiințat la Berchtesgaden, că un acord anglo-german și un acord general european, nu pot fi realizate decât dacă se înlătură statutul dela Versailles și dacă se tratează prin negocieri bilaterale.

„Aceste informații ale ziarului TIMES, nu au nevoie de comentarii. In orice caz, d-nii Chautemps și Delbos, cu toate că guvernul britanic nu i-a pus în eurent cu informațiile culese de misionarul său la Berlin, sunt de pe acum în măsură de a cunoaște esențialul.

„Dorim ca convorbirile pe care le vor avea cu colegii lor la Londra să fie utile și fructuoase.

„Înțelegerea anglo-franceză a fost totdeauna în ochii noștri prima condiție a securității, pentru cele două țări și a păcii în Europa.

„Este evident însă că această colaborare, oricât ar fi de dorită, nu trebuie să aibe pentru noi un caracter de supunere“.

LE TEMPS din 28 Noembrie scrie între altele:

„Guvernul din Londra caută în mod leal baza unui acord susceptibil să asigure o largă cooperare cu Germania și cu Italia, astfel încât să garanteze mai bine pacea Europei. Această preocupare este și aceea a guvernului francez. Nu este vorba să se despartă Anglia de Franța, după cum nu este vorba să se clatine sau să se slăbească axa Roma-Berlin. Este vorba dimpotrivă să se găsească toate posibilitățile unei colaborări putând să existe între cele două grupuri de puteri, fără ca vreunul din ele să facă vreun sacrificiu pentru celălalt, în ce privește doctrinele sau interesele sale vitale. Situația ce există actualmente în lume este destul de serioasă și de gravă. Se poate spune că toate guvernele conștiente de răspunderea lor își iau asupra lor această sarcină, cu ferma voință de a ajunge în scurt timp la rezultate practice. In mod logic nu se poate aștepta decât un compromis ciuștit salvargdând drepturile și interesele legitime ale efecărui. Or, orice compromis implică o compensație substanțială pentru concesiile ce se pot face de o parte sau de alta. Există unele revendicări germane. Nu sunt încă precizate metodele pe baza cărora Reichul ar voi să le vadă împlinite. Nu se vede încă până acum compensația pe care ar da-o Germania pentru satisfacțiile care i-ar putea fi acordate în cadrul unei reglementări care ar respecta principiile fundamentale ale legii internaționale“.

In încheiere, LE TEMPS, scrie: „D-nii Chautemps și Delbos pot fi siguri că vor găsi la Londra o primire din cele mai călduroase. Ei trebuie să fie de asemenea siguri că solidaritatea franco-britanică va ieși și mai întărită de pe urma acestor conversații. Ideia că s'ar putea cere Franței sacrificiul unor anumite amiciții, care dealtfel, cu unele nuanțe în angajamentele luate, sunt și ale Angliei, nu poate fi în mod logic admisă. Prima condiție a unei cooperări durabile este aceea a unei reglementări definitive. Pentru moment orice problemă consistă în a se da seama în mod exact de ceea ce înțelege Germania ca trebuind să fie baza echitabilă a unei astfel de reglementări. Când vor fi informate cu precizie în această privință, Anglia și Franța vor putea lua poziție cu toată certitudinea“.

In aceeași privință, Jules Sauerwein, în PARIS SOIR, scrie, între altele:

„Intr'o atmosferă turbure și agitată se vor desfășura la Londra întrevederile oamenilor de Stat francezi, care vor fi urmate de vizitele d-lui Delbos în Europa Centrală. Scopul însă apare de pe acum limpede. Franța și Anglia nu se pot despărți, deoarece nici una din ele nu are destulă încredere în intențiile pacifice ale Berlinului sau ale Romei spre a se izola sau lipsi de singurul sprijin sigur în caz de conflict“.

In încheiere, PARIS SOIR, scrie: „Oricum am privi-o problema se rezumă astfel: reluarea marșului spre Est: Având în vedere existența axei Roma-Berlin, este sigur că Italia fascistă, renunțând la ambițiile sale continentale, va cere largi compensații în Mediterană. Dacă adăugăm la aceasta cererea coloniilor de către guvernul german și libera expansiune a Japoniei în Asia și în Pacific, nu este exagerat să conchidem că pentru Franța și Anglia este vorba să se incline și să părăsească cel puțin o mare parte din posesiunile lor și din prestigiul lor în beneficiul a trei State averse de cuceriri și nemulțumite. Problema ce se pune este mare. Urmările oricărei hotărâri sunt atât de înspăimântătoare încât orice neînțelegeri între Franța și Anglia ar părea ca nesăbuită“.

Ziarele franceze din 29 Noembrie își concentrează toată atenția lor asupra vizitei la Londra a d-lor Chautemps și Delbos.

PETIT PARISIEN scrie: „S'a arătat că actualele conversații franco-engleze reprezintă cel mai mare eveniment diplomatic din ultimii 15 ani. Numai viitorul ne va fixa asupra gradului de exagerare al acestei aprecieri. Ceea ce se poate afirma, după câte se pare, fără exagerare, este că ne găsim la o cotitură deosebit de critică a istoriei de după războiu. Se poate constata că ceea ce este în discuție de aci înainte, nu mai se referă la clauzele financiare, economice sau politice ale tratatului dela Versailles, ci la clauzele teritoriale, și acest lucru este suficient pentru a atribui conversațiilor dela Londra un interes deosebit“.

LE JOURNAL, declară: „In numele egalității, Germanii revendică dreptul de a rezolva chestiunea minorităților direct cu Cehoslovacia, așa cum au procedat cu Polonia. Ei pretind că un plebiscit în Austria este justificat, ca și uniunea vamală a țărilor din Europa Centrală, cum și incapacitățile care le-au fost impuse prin tratatul dela Versailles. Inutil de a protesta. Deoarece problemele sunt puse, trebuie ca actuala conferință dela Londra să le găsească o deslegare. Pe planul realităților sincere și precise, din fericire, de partea ordinei se află destule forțe pentru a ține în frâu pe cei cu tendințe violente, atât în Europa Centrală, cât și în chestiunea coloniilor“.

L'OUVRE afirmă: „Fapt legitim este că Germania poate să intre în comunitatea politică și în circuitul economic al Europei. Ceea ce este de dorit este ca ea să poată demobiliza industria sa pentru ca și celelalte țări să o poată demobiliza pe a lor. Ceea ce nu este admisibil, este ca ea să poată dispune ca de un teren de vânătoare particular, de două treimi din Europa“.

L'EPOQUE constată: „La înapoierea sa dela Berlin, d-l Mussolini a cerut în mod solemn să se dea colonii Germaniei, pentru a o face să-și ia privirile de deasupra Dunării. Ori, d-l Hitler, făgduște să nu pretindă colonii decât după 6 ani, dacă i se lasă câmp liber în Europa Centrală. D-l Mussolini n'ar putea să cedeze asupra a-

cestui punct decât dacă Germania ar ajuta pe Italia să cucerească poziții de primul rang în Mediterană. Dar operația nu este gata să se realizeze pentru un motiv simplu. Franța, care își dă seama de interesele sale și de respectul datorit cuvântului dat, nu va lăsa să dispară țările care stau în calea expansiunii germane spre Sud. Noi am servit astfel propriile interese ale Italiei“.

LE MATIN scrie: „In chestiunea coloniilor, atât de scumpă Imperiilor coloniale, fiecare își dă bine seama că termenul de 6 ani, indicat de Fuehrer, lordului Halifax pentru restituirea efectivă față de Reich a teritoriilor sale coloniale, se va transforma într'un termen real de 6 luni, atunci când în mod teoretic i se va da o aprobare“.

L'HUMANITÉ scrie: „D-nii Chautemps și Delbos ar comite cea mai mare imprudență dacă ar accepta să discute chestionarul hitlerist pe care li-l vor prezenta miniștrii britanici. Ei vor trebui să spună d-lui Neville Chamberlain: „Trebuie să optați între politica ce consolidează frontul păcii și aceea care înlesnește realizarea doleanțelor agresorului. Franța s'a decis și hotărîrea sa nu este supusă revizurii“.

LE TEMPS scrie în editorial: „Intrevederile nu vor purta numai asupra rezultatelor demersului făcut cu titlu personal de lordul Halifax în Germania, ci și asupra ansamblului problemelor politice ale ceasului de față. Situația creată în Spania, în actualul stadiu al războiului civil, va fi desigur examinată de miniștrii francezi și britanici, ca și complicațiile de ordin general, provocate în Extremul-Orient de conflictul chino-japonez. Sunt toate motivele să credem că această ultimă chestiune va ocupa un loc important în schimburile de vederi dela Londra, din cauza eșecului conferinței dela Bruxelles și a incidentelor dela Shanghai, care ating în mod direct interesele puterilor în China“.

Subt titlul: „Două probleme domină întrevederile franco-britanice: întâiu, coloniile și, apoi, Europa Centrală“, *trimisul special la Londra al lui PARIS SOIR*, scrie: „După toate probabilitățile care existau azi dimineață, cel puțin, nu se vor face gesturi mari, ci se va proceda la un vast schimb de vederi pentru a se ajunge la câteva propuneri mai precise cu privire la problema colonială. Pe de altă parte, d-l Chautemps va avea prilejul să întâlnească pentru prima dată în calitate de prim ministru pe șeful guvernului englez și această întâlnire de curge într'un climat optimist“.

CE SOIR, declară: „D-nii Chautemps și Delbos s'au dus la Londra pentru a pătrunde secretele Berchtensgadenului. Ar fi poate mai important să se descopere misterele din Downingstreet“.

Trimisul special la Londra al ziarului L'INTRANSIGÉANT, transmite: „Anglia și Franța sunt la o răspântie. Vor lua ele mâine aceeași cale? Este vorba să se evite două primejdii deopotrivă de mortale: o spărtură în frontul Londra-Paris sau negocieri cu Berlinul fără garanții prealabile suficiente. Prima eventualitate ar duce lumea drept la războiu. A doua ar face din Reich adevăratul învingător al războiului de acum 20 de ani. Evident, d-l Chautemps, însoțit de d-l Dellbos, a venit azi la Londra pentru a spune tocmăi acest lucru“.

Ziarul încheie spunând că dacă Franța și Anglia nu rămân unite, situația se va agrava cu repeziciune, „și ar putea să se întâmple Europei vreun incident tragic ale cărei repercusiuni ar avea răsunet până la Londra“.

JOURNAL DE DÉBATS face cu prilejul conversațiilor franco-engleze considerații generale asupra politicii germane: „Nicio concesione, scrie ziarul, nu poate duce la o soluționare. Fiecare avantaj obținut nu ar fi decât un punct de plecare pentru o nouă campanie, care de fiecare dată devine tot mai lesnicioasă, întru cât poziția Germaniei devine prin acest fapt mai puternică și acțiunea ei de intimidare crește. Pentru orice observator atent, acest mod de a proceda nu poate duce la pace. El duce la războiu“.

Ziarul socotește că nu trebuie să se refuze orice negocieri cu Germania, dar negocierile nu trebuie duse, „într'o stare de spirit defetistă. Trebuie să ne dăm seama de urmările pe care le-ar avea orice capitulare în fața Germaniei“.

Ziarele franceze din 30 Noembrie, consacră comentariile lor conversațiilor franco-britanice.

ECHO DE PARIS, scrie: „D-nii Chamberlain, Chautemps și Delbos, avea să răspundă la o chestiune precisă: misiunea lordului Halifax a pus în lumină din partea Germaniei dispoziții suficiente de favorabile pentru ca ea să poată avea o urmare? Punctul interesant al zilei de 29 Noembrie se rezumă în faptul că miniștrii britanici și francezi n'au răspuns, în definitiv, nici da, nici nu. Germania ar voi să fie lăsată singură în discuție cu Austria și Cehoslovacia și ea ține să se bucure de egalitatea de drepturi în ceea ce privește coloniile, fapt care ar trebui ca, mai curând sau mai târziu, să ducă la restituirea unui domeniu african. Puși în fața acestor revendicări ale Germaniei, d-nii Chamberlain, Chautemps și colegii lor se abțin de a ajunge la elementele unei negocieri cu un caracter oarecum bine definit“.

Trimisul special al ziarului LE MATIN constată: „In mod general, se putea afirma aseară că exista o unanimitate pentru a recunoaște că ceea ce era nu numai posibil, ci de dorit, este ca negocierile începute de lordul Halifax să fie continuate“.

LE JOURNAL declară: „In toate cercurile britanice, fără deosebire, se subliniază cu satisfacție acțiunea preponderantă a d-lui Chautemps, al cărei prestigiu este sporit în mod considerabil prin creditul și încrederea pe care, de curând, i-a acordat-o Camera. Toți, într'un glas, afirmă nevoia de a se menține în modul cel mai complet cooperarea dintre cele două țări. Un fapt foarte caracteristic: principala preocupare a englezilor este acum situația din Extremul-Orient. Trebuie să subliniem unanimitatea întrunită cu privire la câteva directive fundamentale. Chestiunea colonială trebuie să fie rezolvată, mai curând sau mai târziu. Este bine ca ea să nu apuce pe o cale greșită, fiindcă nu poate să fie vorba de a cere francezilor să-și modifice principiile politicii lor internaționale, după cum nu se poate cere acest lucru guvernului din Praga și Micii Înțelegeri, ca și Moscovei“.

L'OEUVRE, arată: „Aceste conversații par să fi fost provocate de dorința Angliei de a întocmi, de acord cu Franța, un catalog al revendicărilor minime franco-britanice pe care să le opună revendicărilor germane, mai înainte de a se trece la conversații mai largi și de dorința de a avea acordul Franței pentru negocierile pe care Anglia ar vrea să le înceapă în viitorul apropiat cu guvernul din Roma.“

„Anglia ar voi ca Franța să sfârșească prin a admite că, dacă Germania făgăduiește să nu facă uz de forță în Europa Centrală, nu ar putea să i se facă o vină de a duce politica sa așa cum o înțelege. In orice caz, nu pare

că anunțatele conversații anglo-germane și anglo-italiene ar putea să înceapă prea curând“.

L'EPOQUE scrie: „Impresia ce se desprinde din întâlnirea dela Londra este destul de favorabilă. Unele comentarii ale presei britanice puteau să lase impresia, în ultimul timp, că Anglia nu s'ar fi arătat deplin satisfăcută de amicitțiile și alianțele noastre. Acum suntem deplin lămuriți. Londra nu este dispusă, așa cum ar fi dorit-o Berlinul, să-și asigure pacea sacrificând interesele vitale ale altor popoare“.

LE JOUR afirmă: „Primejdia care s'a putut ivi în cazul unui eșec al negocierilor, a fost înlăturată. Se pare că de această dată miniștrii francezi s'au arătat mai tari decât în trecut și că ei n'au voit să se lase atrași în conversații pline de neprevăzut“.

LE TEMPS vorbește în editorial de acordul dintre Franța și Anglia, scriind: „Avem toate motivele să ne felițăm, pentru întrevederile franco-britanice dela Londra, care s'au terminat azi și care s'au desfășurat într'o atmosferă de mare cordialitate și absolută încredere reciprocă“.

Ziarul încheie: „Fie că a fost vorba de un nou pact de securitate pentru Occident, fie că s'au discutat reforma Societății Națiunilor, fie că s'a examinat problema dezarmării, guvernele din Londra și Paris au hotărât să procedeze de comun acord în cel mai larg spirit de conciliațiune, dar fără să abdice întru nimic dela doctrinele esențiale ale politicii lor comune. Poarta rămâne deschisă deci pentru evenutale negocieri. Se va înțelege însă lesne că din cauza complexității lor, negocierile au nevoie de o minuțioasă pregătire pe cale diplomatică obișnuită. Acest lucru va fi făcut săptămâna viitoare. Un fapt trebuie însă reținut mai ales pentru moment, un fapt care depășește toate considerațiile particulare și anume, că Franța și Anglia continuă să formeze un front comun pentru apărarea solidară a păcii și că sunt hotărâte să favorizeze cu întreaga lor influență toate contactele cu celelalte puteri, de natură să aplaneze, atât cât depinde de ele, dificultățile care au stat până acum în calea unor acorduri bazate pe respectarea intereselor legitime ale tuturor națiunilor și ale legii internaționale, care într'o societate civilizată trebuie să se impună cu aceeași tărie conștiinței tuturor guvernelor“.

Presa franceză din 1 Decembrie consacră comentariile ei rezultatelor conversațiilor franco-britanice din Londra.

LE PETIT PARISIEN scrie: „Dacă la Berlin și la Berchtesgaden tactica germană a încercat să capteze bunăvoința engleză, sperând să semene vrajba între Londra și Paris, se poate afirma cu tărie că ea a dat greș. Întrevederile din capitala Angliei vor deschide oare o eră nouă de raporturi internaționale mai bune? Aceasta va depinde acum, în cea mai mare parte, de bunăvoința și de sinceritatea Romei și Berlinului. Viitoarele contacte cu Italia și Reichul vor constitui încercări hotărâtoare“.

LE JOURNAL scrie: „Numai că Marea Britanie, ea și Franța, nu va îngădui ca echilibrul să fie rupt prin mijloace violente, dar ea va reprobă — tot ea Franța — orice încercare de a atinge anumite State, ca Cehoslovacia și Austria, creându-le greutăți interne. Sprijinul franco-englez, dat acestor țări, nu exclude anumite sfaturi de moderațiune și de organizare cu privire la minoritățile germane, care se vor arăta cu atât mai puțin active cu cât vor resimți mai mult folosul de a nu fi supuse economiei dictatoriale a Reichului“.

LE POPULAIRE scrie: „Problema colonială nu poate fi privită în mod izolat. Aceasta este, poate, afirmația cea mai de seamă a comunicatului. Credem că ar merita să se facă unele concesiuni teritoriale Germaniei, oricât de mari, concesiuni repartizate proporțional asupra tuturor Statelor care au colonii, dacă aceasta ar putea aduce cu adevărat o schimbare adâncă și definitivă a atitudinii Germaniei. Tocmai de aceea rămânem profund ostili oricărei noi concesi, care nu ar face parte dintr'un cadru general al soluționării problemelor europene. Oricâte sacrificii pentru o pace durabilă, nicio concesiune care ar grăbi numai ritmul revendicărilor germane“.

L'ECHO DE PARIS, sub semnătura lui Pertinax, scrie: „Londra și Parisul nu înțeleg să răstoarne principiile politicii lor. Acum, ea și în trecut, Anglia și Franța sunt dispuse să negocieze cu Berlinul un reglement general, care să pună capăt violențelor orei prezente și, dacă se poate, să încetineze pregătirile militare, înlăturând ceea ce s'ar putea numi spiritul de mobilizare. Dar cum poate fi conceput un asemenea reglement general? Germania și Italia vorbesc deseori de un pact în patru. Noi respingem acest proiect deoarece Polonia, U. R. S. S. și Mica Înțelegere ar fi excluse. Dar, dacă cei trei asociați ai Franței ar fi admiși și dacă Statele-Unite și Japonia ar accepta să intre în acest cerc, ar fi poate cu putință ca el să fie folosit pentru a așeza, în marginea Genevei într'un sistem de cooperare, pe aceia care au părăsit instituția internațională sau care nu au făcut niciodată parte din ea“.

LE FIGARO, sub semnătura lui d'Ormesson, scrie: „Spiritul care se degajează din declarația franco-britanică este, în primul rând acela al prudenței — al unei prudențe extreme — și apoi acela al bunăvoinței — a unei bunăvoințe care sare în ochi și celor orbi — iar aceste două trăsături fac să reiasă și mai mult voința de solidaritate franco-britanică, ce s'a manifestat la Londra cu mai multă tărie decât oricând. Franța și Anglia oferă celorlalte puteri europene pacea prin cumintenie. Acesta este caracterul cel mai vădit al întâlnirii din Londra. Acei care nu ar înțelege-o ar lua asupra lor o mare răspundere“.

LE MATIN, sub semnătura lui Stephane Lauzanne, scrie: „Se înțelege dela sine că menținerea păcii în Europa centrală depinde de bunăvoința și de spiritul de împăciuire al tuturor, iar nu numai al unuia. D-l Delbos, în cursul călătoriei sale în Europa Centrală și în deosebi în Cehoslovacia va face, desigur, apel la acest spirit de conciliațiune și la această bunăvoință. În schimb, el va fi în măsură să asigure țările centrale, care nu au acorduri politice cu Anglia, că ele vor putea conta cu atât mai mult pe simpatii engleze, cu cât vor fi făcut eforturi mai mari pentru a ajunge, în cadrul independenței lor, la o înțelegere cu vecinii lor“.

LE TEMPS scrie în buletinul zilei: „Alte probleme ale ceasului de față — proiectul de pact occidental, reforma Societății Națiunilor etc., — nu sunt menționate în documentul publicat la sfârșitul întrevederilor dela Londra. Se arată însă clar că miniștrii francezi și britanici au trecut în revistă într'un spirit de mutuală încredere și alte aspecte ale problemelor internaționale. Este neîndoelnic că un acord deplin s'a realizat asupra tuturor punctelor, deoarece fraza comunicatului precizează că, „fără să se îndepărteze întru nimic dela concepțiile lor, pe care nu au încetat de a le afirma, pentru o colaborare internațională, miniștrii celor două puteri au afirmat din nou dorința guvernelor respective de a coopera“.

cu toate țările la opera comună de destindere generală prin metodele libere și pacifice ale negocierilor. În felul acesta, doctrinele fundamentale franco-britanice cu privire la cooperarea internațională sunt integral menținute. Nu există niciun fel de renunțare sau părăsire. Poarta rămâne însă larg deschisă pentru negocieri ulterioare cu toate țările pentru opera comună de destindere generală. Vizita lordului Halifax la Berchtesgaden a dat prilej pentru această solemnă afirmație a deplinei solidarități și bunevoinți a Franței și Angliei, după ce cele două guverne au luat cunoștință de informațiile culese în Germania de lordul președinte al consiliului privat“.

Presă engleză.

Știrea despre invitarea la Londra a d-lor Chautemps și Delbos este dată cu titluri senzaționale de către toate ziarele de mare tiraj din 25 Noembrie.

Articolele de fond însă au apărut în edițiile din 27.

DAILY MAIL din 27 Noembrie scrie în articolul de fond respectiv că viitoarele conversații dintre Franța și Anglia, imediat după misiunea lordului Halifax în Germania, este încă un rezultat al noii diplomații directe, prin care d-l Chamberlain caută să promoveze înțelegeri și să întărească pacea mondială.

„Acest sistem, adaugă ziarul, de a trata problemele care despart Europa ne dă speranța că se va ajunge la rezultate bune“.

Ziarele din 29 Noembrie, în unanimitate, salută în termeni călduroși sosirea d-lor Chautemps și Delbos, arătându-se satisfăcută de a-i vedea pe cale de a face, împreună cu d-nii Chamberlain și Eden, un examen general al situației internaționale, din care, după câte se speră, se va putea ajunge la o efortare practică spre polterea divergențelor și spre conciliere.

DAILY TELEGRAPH AND MORNING POST, scrie în articolul său de fond: „Franța și Marea Britanie, ale căror guverne s'au găsit rar într'un mai strâns acord decât acum, trebuie acum să facă față nu numai unei situații cu totul nouă, ci necesității de a hotărî modul cum ele vor răspunde împreună la o situație ce interesează numeroase puncte ale intereselor lor comune“.

Ziarul amintește apoi că actualele conversații nu implică nicio acțiune potrivnică axei Roma-Berlin, într-o cât este vorba tocmai de a se stabili dacă această colaborare nu este compatibilă cu o înțelegere mai strânsă cu partenerii axei Roma-Berlin.

In chestiunea colonială el scrie: „Cu toate divergențele adânci dintre Anglia și Germania, sunt motive să credem că aceasta este mai doritoare decât oricând să ajungă la un acord cu Anglia. În această chestiune, ea și în multe altele, Franța și Anglia au acum prilejul de a se pune de acord spre a vorbi la unison“.

TIMES își exprimă speranța că vizita miniștrilor francezi va avea drept urmare să desvolte primul stadiu al unei noi inițiative diplomatice. Primirea făcută d-lor Chautemps și Delbos este cu atât mai călduroasă cu cât politica franceză, deși a moștenit unele obligații, nu pare supusă dezastruoaselor negațiuni care au contribuit, în trecut, la distrugerea republicii germane și la lipsirea relațiilor franco-engleze de sprijinul popular, care singur poate să le dea o semnificație și putere.

Ziarul subliniază că scopul întrevederilor este „de a preveni războiul, sau, mai exact, de a înfăptui pacea“. Prima condiție pentru a atinge acest scop este de a fi puternici, a doua este de a proceda la ajustările care sunt

indispensabile păcii și de a elimina cauzele care trebuie să ducă, în mod fatal la o explozie. Ziarul arată că războiul ar izbucni dacă cineva ar încerca să modifice tratatele de pace prin violență.

DAILY HERALD salută în mod cordial pe d-nii Chautemps și Delbos și îi asigură de convingerea care domnește în popor că colaborarea franco-britanică contribuie în mod însemnat la menținerea păcii.

Ziarele engleze din 30 Noembrie înregistrează progresele realizate în cursul conversațiilor franco-britanice, constatând caracterul excepțional de satisfăcător al acestor întrevederi și dau declarației d-lui Chautemps un rol însemnat în coloanele lor.

Redactorul diplomatic al ziarului DAILY TELEGRAPH AND MORNING POST insistă asupra problemei Europei Centrale. „S'a văzut, scrie el, că toate țările balcanice și dunărene doresc să vadă dându-se indicațiuni politice ferme și unitare din partea Mării Britanii și Franței și se opun oricărei tendințe care ar tinde să limiteze libertatea și independența lor. În discuțiile de ieri, atât Marea Britanie cât și Franța și-au exprimat dorința de a vedea menținându-se pacea în aceste regiuni. Nici Franța, nici Marea Britanie nu au luat în considerare ideea răspândită de un grup puțin numeros, dar influent în Anglia, că ar trebui să se exercite o presiune asupra guvernului cehoslovac pentru ca el să acorde autonomia minorităților sale germane“.

MANCHESTER GUARDIAN scrie: „Scopul principal al discuțiilor franco-engleze este actualmente de a pune temelii unei înțelegeri între Londra, Paris și Berlin, în cadrul unui reglement general. Aceasta nu înseamnă a repeta o formulă atât de lipsită de înțeles pe cât s'ar părea. Politica externă britanică și-a regăsit echilibrul și urmează calea care i-a fost fixată. Un reglement general, înseamnă că Anglia se interesează de Europa întreagă și de orice reglement ce nu se va mărgini la puterile occidentale și Germania. Un reglement astfel limitat nu ar fi considerat aci ca o soluție“.

Același ziar, în articolul semnat de redactorul său diplomatic, arată că unul din rezultatele întâlnirii din Berchtesgaden a fost că a făcut să treacă în primul plan chestiunea colonială. „Ea este examinată acum atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere politic. Nu este probabil, scrie el, ca Africa de Sud, Africa Occidentală sau Tanganika să facă obiectul vreunei modificări politice, deși unele concesiuni economice apar cu puțință în aceste regiuni. Niciun teritoriu nu se oferă în afara continentului african. De aceea, în Camerun și Togo se pare că modificări de ordin politic ar fi cel mai puțin neprobabile.

„Dar revendicările germane nu ar putea fi primite decât dacă îndoielile privitoare la Europa Centrală și Orientală sunt înlăturate, dacă există perspective pentru un acord asupra limitării inarmărilor, în deosebi în materie aeriană și dacă germanii s'ar înapoia la Societatea Națiunilor“.

Rezultatele vizitei la Londra a d-lor Chautemps și Delbos sunt înregistrate de presa engleză din 1 Decembrie, cu o deosebită satisfacție:

TIMES crede că schimbările de vederi se vor desvolta până când se va ajunge la o conferință cu rezultate hotărâtoare. Același ziar afirmă că discuțiile au fost deosebit de oportune în ajunul călătoriei ministrului francez de externe în Europa Centrală și Orientală.

DAILY TELEGRAPH AND MORNING POST afirmă că cererile coloniale germane au depășit așteptarea celor două guverne occidentale și adaugă că miniștrii francezi nu au găsit pe d-l Chamberlain nicidecum dispus să grăbească discutarea vastelor pretenții coloniale germane. Ei l-au găsit de acord cu ideea ca d-l Delbos să facă tot ce-i va sta în putință spre a încuraja și a inspira o nouă încredere în țările Europei centrale și balcanice pe care le va vizita.

NEWS CHRONICLE se declară liniștit de comunicatul publicat care „face dovada buneivoințe a puterilor democratice“.

DAILY HERALD este mulțumit că s'au risipit toate temerile privitoare la intențiile Angliei față de Franța. Ziarul este satisfăcut că se menține principiul securității colective și adaugă că soluția problemei coloniale va trebui să țină seamă și de acele țări care, ca Danemarca, Suedia și Cehoslovacia, nu dispun nici ele de colonii.

Presa germană.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 29 Noiembrie se ridică împotriva programului „total“ de soluțiuni, care ar putea forma obiectul actualelor conversații dela Londra.

Ziarul scrie: „Nu se poate aștepta nimic dela programe totale sau dela directive. Nu trebuie ca cineva să-și închipue că istoria politică ar putea depinde de aceste directive“.

Ei adaugă că Germania nu se va înapoia la Societatea Națiunilor și că azi nu se poate face niciun pronostic asupra condițiilor în care Germania ar putea vreodată să se întoarcă la Geneva.

După ce își exprimă uimirea față de faptul că se mai poate azi căuta securitatea generală în securitatea colectivă, ziarul amintește cu ironie că nu Germania este aceea care a luat inițiativa vizitei lordului Halifax. „Nu simțim nicio nevoie de conversații mondiale pentru a examina toate posibilitățile de bună stare a tuturor popoarelor. Nu am propus târgueli, nu am cerut să ne se dea mâini libere în răsărit și nu am părăsit revendicările coloniale“, încheie ziarul german.

Ziarele din 30 Noiembrie se mărginesc să relateze convorbirile franco-britanice dela Londra în dări de seamă scurte ale corespondenților lor din capitala Angliei.

BERLINER LOKAL-ANZEIGER adaugă un scurt comentariu în care spune între altele: „Tot ceea ce am auzit cu privire la amănunte concrete este de puțină importanță, dacă versiunea răspândită de presa străină este exactă, adică dacă s'a căzut din nou de acord asupra unei reglementări generale a tuturor chestiunilor litigioase.

„In acest caz ar fi o mie de motive să numim realism „quietist“ la Londra, ceea ce ziarele franceze numesc realism filosofic, fiindcă ne-am întoarse astfel la un punct de vădită sterilitate a tuturor acestor concepții. Faptul implică de asemenea că negocierile dela Londra se lasă adaptate vechiului cadru care începe să ne intereseze din ce în ce mai puțin“.

DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ, scrie: „In Germania vizita la Londra a oamenilor de Stat francezi, plecați acolo pentru a conferi și pentru a da explicații, a fost considerată ca un fapt cu totul natural, după cum sunt considerate ca foarte naturale și conversațiile dintre Roma și Berlin. Firește, azi ar fi încă prea devreme pentru a constata în ce direcție înțeleg să împingă acum Anglia și Franța politica lor.

„Deocamdată se poate face o constatare și anume, că pentru a se pregăti o consolidare generală a păcii trebuie să se afle soluții ale problemelor înseși. Această constatare are în deosebi valoare pentru chestiunea coloniilor, pentru că ea este în primul rând o chestiune de principiu și trebuie deci să primească o soluție de principiu.

„Germania se așteaptă deci la o apropiată evoluție a lucrurilor, recunoscând că s'a realizat un progres prin însuși faptul că în cercurile puterilor atașate tratatului dela Versailles se începe a se recunoaște că nu este cu putință să se mențină tratate rigide, cu toate fisurile ivite între timp, sub motivul că astfel s'ar păstra pacea, și că trebuie în primul rând să se satisfacă revendicările legitime pentru a se crea astfel o stare de mulțumire generală care să garanteze pacea“.

Ziarele din 1 Decembrie comentează pe larg comunicatul final al întrevederilor dela Londra.

VOELKISCHER BEOBACHTER scrie: „Ultima frază din comunicat este complet lipsită de claritate. Sensul său este probabil că guvernele francez și englez rămân credincioase principiilor Societății Națiunilor, dar că principiile acestei organizații nu vor putea împiedeca Londra și Parisul să se înțeleagă cu țările care cred în metoda colectivă“.

BERLINER TAGEBLATT declară: „Se caută a se pune laolaltă toate chestiunile actuale, problema colonială, chestiunea înarmărilor, viitorul Societății Națiunilor și principiul colectivității, pentru a se face din ele o vastă afacere de compensație. Dar din nou se uită că revendicările coloniale ale Germaniei nu sunt de vânzare nici în schimbul unor compensații financiare, nici al unor promisiuni în domeniul materiilor prime sau în oricare alt domeniu“.

BERLINER LOKAL ANZEIGER afirmă: „Rezultatul dovedește clar că toate discuțiile făcute de ziare, înainte de începerea conversațiilor, n'a avut decât un scop: să înceree a prezenta vizita miniștrilor francezi ca un fel de demonstrație politică“.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG constată: „Miniștrii francezi și englezi, întruniți la Londra, au încercat să înconjoare problema colonială printr'o serie de clauze și formule, dar se desprinde impresia că ei nu ignorează temeinicia cererilor Germaniei. Acesta este singurul element pozitiv pe care comunicatul dat la Londra îl lasă să se subînțeleagă“.

Relevând informația apărută în DAILY TELEGRAPH, în care se spune că miniștrii francezi au părăsit ședința de luni a conferinței franco-britanice cu convingerea că Germania își îndreaptă privirile mai mult asupra coloniilor Congo-belgian și Angola portugheză, decât asupra teritoriilor supuse mandatelor Africii de Sud și Mării Britanii, BERLINER BOERSENZEITUNG, scrie:

„Se urmărește firește să se creeze impresia că aceste convingeri franceze sunt urmarea raportului făcut de lordul Halifax, cu privire la călătoria sa în Germania.

„Scopul este vădit: se voințe a se crea o bănuială în jurul Germaniei din partea altor țări, acuzând-o de poftă și veleități de cucerire față de bunul altora. Este evident că suntem în fața unei minciuni aruncate cu bună știință. Intr'adevăr nimeni nu va crede că „Daily Telegraph“ nu cunoaște declarația Fuehrerului Cancellar din 30 Ianuarie 1937: „Germania nu revendică nimic din partea țărilor care nu i-au luat colonii“.

Presa de după amiază declară că nu poate fi vorba ca Germania să accepte târguieli și compromisuri în ce privește revendicările sale coloniale.

Pe de altă parte, NACHTAUSGABE critică sistemul securității colective. „Londra, scrie NACHTAUSGABE, își dă seama că ar fi absurd să încerce a ajunge acum la soluții pe baza teoriilor politice relative la o pretinsă securitate. Ar însemna o pierdere de timp prețios, care ar putea fi întrebuintat pentru negocieri obiective, în vederea stabilirii unei colaborări pacifice între țările europene“.

Presa italiană.

Convorbirile franco-britanice dela Londra sunt urmărite cu mare atențiune, dar și cu rezervă de presa italiană.

Ziarele din 30 Noembrie publică numeroase corespondențe din Londra, întemeindu-și afirmațiile pe știrile presei engleze, dar nefăcând comentarii.

PICCOLO exprimă părerea că aceste convorbiri se desfășoară într'o atmosferă de scepticism.

MESSAGERO crede a ști că în mintea d-lui Neville Chamberlain dreptul Germaniei de a i se restitui coloniile nu implică de loc vreo concesiune din partea Reichului. Ziarul pare a-și însuși această teză.

Pe de altă parte eventualitatea unei convorbiri la Berlin și la Roma, ca urmare a întrevederilor dela Londra, este primită cu satisfacție de cercurile italiene, însă fără să prilejuiască luarea unei atitudini.

Presa cehoslovacă.

În numărul din 1 Decembrie PRAGER TAGEBLATT comentând pasagiul cu privire la Europa Centrală, din comunicatul dat la Londra, după terminarea întrevederilor dintre d-nii Chautemps, Delbos, Chamberlain și Eden, scrie:

„Anglia a lăsat, cel puțin pentru moment, Franței grija de a se ocupa de chestiunile în legătură cu Europa Centrală, aceasta probabil cu un sentiment de ușurare. Mergând în Europa Centrală, d-l Delbos va vorbi, de sigur, în numele celor două guverne.

„În ceea ce privește natura misiunii sale la Praga, cercurile bine informate din Londra sunt de părere că d-l Delbos va asigura guvernul din Praga că Cehoslovacia poate fi sigură de amiciția și atențiunea Franței și Angliei în privința intangibilității legăturilor lor anterioare. Dar aceste asigurări vor fi totdeodată și un avertisment dat Cehoslovaciei de a urma față de Germania și minoritatea germană din Cehoslovacia o politică extrem de prudentă și rezervată și de a nu comite nicio greșală de ordin tactic față de puterile occidentale și Germania“.

VIZITA D-LUI DELBOS ÎN POLONIA ȘI ÎN STATELE MICII ÎNTELEGERI

Presa franceză.

LE FIGARO din 22 Noembrie se ocupă sub semnătura d-lui Wladimir d'Ormesson, de călătoria d-lui Delbos la Varșovia și în cele trei capitale ale Micii Înțelegeri, afirmând că acesta este un eveniment fericit.

„Ne bucurăm, scrie d-l d'Ormesson, că d-l Delbos va merge la Varșovia, la București, la Belgrad și la Praga și că vizita cordială pe care o va face în aceste țări prietene și aliate, afirmă și strânge legăturile care ne unesc cu ele.

„Totuși, trebuie să se evite unele lucruri dacă se doarește ca acest turneu să aducă mai multe avantaje decât inconveniente.

„Primul, este ca trecerea ministrului francez să nu dea loc din partea unora din elementele populației, la manifestațiuni al căror caracter ar fi, de fapt, îndreptate împotriva autorităților locale. A striga „trăiască Franța“ cu pumnul strâns a devenit adeseori un mod de a-și arăta opoziția față de puterile slăbite.

„Al doilea lucru de evitat este de a crede că este suficient de a se intona eupletele în care se complăce politica noastră externă: „Securitatea colectivă“ este idealul, pactul Societății Națiunilor este visul, „legea internațională“ este rațiunea. Dar nu trăim nici în vis nici în ideal și mai puțin în rațiune! Aceste principii sunt bune dar nu mai au nimic de văzut cu realitatea.

„Franța trebuie să fie prezentă în toate părțile, activă, realistă, independentă și puternică.

„Ar trebui foarte puțin pentru a parveni și d-l Delbos ar avea dreptate s'o certifice aliaților noștri. Dar

acest „foarte puțin“ nu poate fi determinat nici la Varșovia, nici la București, nici la Belgrad și nici la Praga, ci la Paris“, încheie d-l d'Ormesson.

LA TRIBUNE DES NATIONS din 25 Noembrie, sub semnătura d-lui Jean Thouvenin, comentând vizita pe care d. Yvon Delbos, o va face în România, scrie: „La București, ministrul nostru al Afacerilor Străine va găsi opinia publică preocupată de problemele politice interne, dar el poate fi totuși asigurat că se va da prezenței sale tot prețul pe care l' merită. Nu e un mister, pentru nimeni, că în România, unele activități se oferă pentru un program de apropiere cu susținătorii ideologilor autoritare. Dar am înregistrat din gura celor mai înalte personalități ale guvernului român, din gura însuși a Regelui, astfel de asigurări de fidelitate și de prietenie încât n'am putea concepe, în mod echitabil cea mai mică îngrijorare.

„D. Yvon Delbos va eulege noi probe ale acestei prietenii.

„În mod mai general, d. Yvon Delbos, va avea ocazia, în decursul vizitelor sale din capitală în capitală, să informeze oamenii de Stat, cu care se va întreține de actuala stare a negocierilor duse cu Germania de către democrațiile occidentale.

„Știm că o parte din convorbirile pe care lordul Halifax le-a avut la Berlin și la Berchtesgaden a fost consacrată Europei Centrale, și, în special, Cehoslovaciei. Cu prestigiul care înconjoară personalitatea sa, șeful diplomației noastre va indica care este, față de fiecare din aceste probleme, poziția Franței și la nevoie, clară sa

elociență și lealitatea sa vor convinge, desigur pe interlocutorii săi, că Franța nu va abandona nimic din doctrina sa și nici una din prietenii sale“.

Ocupându-se de călătoria d-lui Delbos la Varșovia și în capitalele Statelor Micii Înțelegeri, PARIS SOIR din 1 Decembrie scrie:

„Se spune că în toate capitalele care se pregătesc să-l primească cu căldură, d. Delbos, va putea vorbi nu numai în numele său personal, ci și în numele Angliei. Evident că așa este, dat fiind mai întâi ca d. Chautemps, și conducătorul Quaid d'Orsay-ului, au reușit să convingă pe interlocutorii lor, de necesitatea absolută pentru Europa, de a nu concepe pacea decât sub forma unei reglementări generale, dar mai ales dat fiind, că d. Neville Chamberlain, a fost primul care a cerut la sfârșitul întrevederilor, în mod expres d-lui Delbos să procedeze pe lângă guvernele din estul și sud-estul Europei, ca un interpret al său, ca un coreprezentant al său.

„Totuși este sigur, că pentru prietenii noștri dela Varșovia și de aiurea, Franța rămâne puterea care totdeauna a luat o atitudine categorică și care totdeauna nu a ezitat a se angaja, oridecâteori evenimentele au cerut un angajament. Se afirmă astfel o nouă tradiție franceză. Inițiativa unei noi regrupări, care urmează să fie realizată, rămâne în mâinile noastre“.

Presa polonă.

Ziarul guvernamental EXPRESS PORANNY din 22 Noembrie se ocupă de afirmațiile câtorva ziare străine, care pretind că vizita d-lui Delbos la Varșovia ar putea juca vreun rol în chestiunea relațiilor dintre Polonia și Cehoslovacia.

Ziarul respinge în mod categoric o asemenea presupunere, declarând că de sigur și ministrul de Externe al Franței este departe de această idee. „Atari presupuneri făcute de presa străină dovedesc numai lipsa de înțelegere pentru principiul neclintit al politicii externe polone, potrivit căruia relațiile polono-cehoslovace nu pot fi regulate decât pe cale directă între Praga și Varșovia, încheie ziarul“.

GONIEC WARZAWSKI publică următoarele:

„Vizita d-lui Delbos în Europa Centrală, va fi un important eveniment politic. Vor avea loc convorbiri politice cu urmări de mare însemnătate. Situația internațională, este de așa natură încât pentru Polonia se începe o conjunctură politică favorabilă. Tocmai în momentul acesta are loc vizita ministrului de externe francez.

„Politica franceză se va muta pe timp de aproape două săptămâni în Europa Centrală. D. Delbos, împreună cu ceilalți conducători ai politicii externe franceze, va rămâne la Varșovia 3 zile. De aci va merge pentru o zi la Cracovia, iar apoi va pleca la București, unde după numirea noului guvern Tătărescu, autoritatea Regelui Carol al II-lea, a crescut simțitor.

„Importanța pe care o acordă francezii vizitelor d-lui Delbos, rezultă și din marele număr de publiciști cel vor însoți. Vor veni publiciști diplomației de seamă, printre care — după cât se pare — Thabouis și Pertinax, care au o atitudine critică față de politica oficială polonă, și chiar s'ar putea să vină și un reprezentant al ziarului comunist L. HUMANITÉ. Se anunță venirea a 18 ziaristi francezi. Vor veni de asemenea și gazetari englezi. O echipă de ziaristi atât de puternică, n'a însoțit pe nici un ministru de externe venit în vizită în Polonia“

WIECZOR WARSZAWSKI (*organ independent, naționalist*), publică sub forma unei telegrame din Paris, următoarele:

„Recentele evenimente din Franța, au înrăurit în mod simțitor asupra vizitei d-lui Delbos la Varșovia. Constatarea urmărilor catastrofale ale alianței cu Rusia Sovietică, exprimându-se prin subminarea Franței de către comuniști, a deschis ochii multor francezi. Extrem de caracteristică este declarația d-lui Delbos, care a condamnat în mod categoric campania presei franceze de stânga, îndreptată împotriva Poloniei.

„Vizita la Varșovia, va fi un factor primordial al acțiunii diplomatice, pe care o întreprinde Franța în urma amenințărilor din partea Germaniei. D. Delbos, în convorbirea pe care o va avea cu d. Beck, va studia pentru întâia oară de foarte mult timp situația europeană, în așa fel ca și cum Franța n'ar fi legată de alianța cu Sovietele, și ca și cum Franța s'ar putea bizui aici la răsărit exclusiv pe Polonia. Se pare că d. Delbos, va face propuneri concrete, în vederea unei legături și mai strânse decât cea de până acum, între Franța și Polonia, urmând ca în același timp Franța să se retragă din alianța cu Sovietele.

„Cu prilejul vizitei sale la Praga, d. Delbos va atrage în mod special atenția Cehoslovaciei asupra necesității absolute de a avea în clipa de față raporturi corecte cu Polonia; iar dată fiind actuala schimbare a politicii franceze, ar fi de dorit ca și Cehoslovacia să se retragă de pe poziția filosovietică de astăzi“.

Același ziar, în numărul din 20 Noembrie, face următoarele comentarii:

„Apropiata călătorie a d-lui Delbos este considerată drept cel mai important eveniment politic, drept o încercare de opunere a Franței acordului încheiat între Germania, Italia și Japonia.

„După venirea la putere a Frontului Popular, politica externă a Franței a pierdut mult din intensitate și chiar din independență. Aceasta se datorește faptului că cercurile guvernamentale au fost mai mult preocupate de chestiunile interne și sociale, precum și raporturile prea strânse cu Moscova.

„În urma presiunilor opiniei publice, care își dă seama astăzi de izolarea Franței, guvernul s'a decis să-l trimeată pe d. Delbos la Varșovia, și în capitalele Micii Înțelegeri. Din punct de vedere formal, este vorba de întoarcerea unor vizite; în realitate însă se acordă o deosebită importanță acestor călătorii și îndeosebi vizitei la Varșovia.

„Așa s'au întâmplat lucrurile încât în ultimii ani viața internă a Franței a suferit alte transformări decât cele petrecute în Polonia. În timp ce acolo viața continuă să evolueze spre stânga, în Polonia pe zi ce trece stările de spirit devin din ce în ce mai naționaliste. Astfel încât există divergențe, care devin din ce în ce mai mari, îngreuiând înțelegerea, care totuși trebuie să persiste. Guvernul francez a înțeles lucru acesta atunci când nu s'a lăsat convins de cercurile comuniste, care ar fi dorit ca d-l Delbos să viziteze „cu acest prilej“ și Moscova.

„Odinioară d-l Laval nu s'a putut sustrage dela tentațiunea aceasta; astăzi însă cercurile politice franceze par a înțelege că nu se poate împăca politica, care tinde la menținerea unor legături cât mai strânse, cu Sovietele, cu aceea a unor raporturi tot așa de strânse cu Polonia, România și Iugoslavia. Poate singură Cehoslovacia ar fi Statul care n'ar face niciun fel de obiecțiuni în această privință.

„Înceerarea unei intensificări a politicii franceze nu este un lucru ușor de realizat astăzi, după lipsurile și

chiar pașii falși făcuți de Quai d'Orsay în anii trecuți, din cauza orientării continue spre stânga.

„În situația aceasta nu trebuie să ne mire interesul cu care lumea întreagă așteaptă rezultatele călătoriei d-lui Delbos“.

Ziarele polone din 27 Noembrie publică sub titluri ca: „Vizita d-lui Delbos va fi o nouă etapă a amicitiei polono-franceze“, GAZETA POLSKA. „Colaborarea dintre Polonia și Franța a devenit în Europa un factor de ordine și pace“. KURJER JORANNY, „Nu există niciun francez, cărui să nu-i fie scumpă Polonia“. POLSKA ZBROJNA etc., ample dări de seamă asupra banchetului dat la Paris în cinstea d-lui Delbos de către grupul parlamentar franco-polon. Au luat parte peste 120 persoane din lumea politică franceză. Cu acest prilej au ținut discursuri d-nii Delbos și Lukaszewicz, relevând legăturile strânse și cordiale care există între Franța și Polonia. Darea de seamă a Agenției PAT se încheie astfel: „Banchetul, prin atmosfera sa extrem de cordială și prin numărul comensurilor, s'a transformat într'un eveniment politic al Parisului“.

Presă iugoslavă.

Ziarul VREME din 30 Noembrie reproduce o declarație făcută corespondentului său din Londra de d-l Delbos, care i-a declarat între altele:

„Sunt mulțumit că întâlnesc un ziarist iugoslav la Londra spre a-i spune cât mă bucur că voi vizita în curând țara sa pe care o stimez și o iubesc. În relațiile cordiale de prietenie dintre cele două țări, sunt convins că întrevederile cu președintele de consiliu, d-l Stoiadinovici, vor curge în cea mai favorabilă atmosferă.“

„Puteți adăuga că eu consider conversațiile actuale cu camenii de Stat britanici ca un preludiu fericit pentru viitoarele conversații din Belgrad, preludiu care va contribui ca vizita mea în capitala Iugoslaviei să se desfășoare într'o atmosferă cât se poate de cordială“.

Presă italiană.

LA TRIBUNA din 17 Noembrie publică următoarea corespondență din Paris:

„Cu privire la vizita d-lui Delbos în Europa Centrală, se precizează aici că în convorbirile diplomatice pe care le va avea la Varșovia, la București, la Belgrad și la Praga, d-sa se va strădui mai ales să refacă legăturile care unesc guvernele acestor Capitale cu Franța, punând în valoare principiul integrității și respectării tratatelor.“

„Se mai adaugă că Franța fiind legată cu Polonia și cu Cehoslovacia, prin tratate de alianță politică și militară și cu România și Iugoslavia prin tratate de așa numită

consultațiune diplomatică, de un an de zile se tot oferă acestor două națiuni un tratat de alianță generală, care ar deveni valabil pentru întreaga Mică Înțelegere.“

„Se presupune prin urmare, că în decursul călătoriei sale, ministrul de afaceri străine al Franței, va depune toate silințele pentru ca tratatul în chestiune să facă progrese în spre o definitivă realizare“.

Iar LA STAMPA din 18 Noembrie, publică sub titlul „d-l Delbos pelerin al unei cauze pierdute“ un reportaj din Paris al d-lui Concetti Pettinato, în care acesta spune că vizitele d-lui Delbos, „sunt o repetare a călătoriei lui Barthou“, un turneu de propagandă al Ministerului de Externe al Franței în Europa centro-orientală: Polonia, Cehoslovacia, România, Iugoslavia. Și d-l Pettinato adaugă:

„D-l Delbos pornește să lupte împotriva atracțiunii pe care pactul Roma-Berlin-Tokio, începe s'o exercite asupra a trei guverne care de-o bucată de vreme nu mai sunt socotite sigure. Sarcina ce și-a luat-o va fi grea. Dacă pactul roman dela 6 Noembrie trebuie interpretat astfel cum se face la Paris, atunci el însemnează cel puțin imobilizarea Rusiei. Ori, imobilizarea Rusiei este mai mult decât trebuie pentru a determina Varșovia. Bucureștiul și Belgradul la o prudentă rezervă. Dacă o Rusie deslegată de preocupări orientale putea, până la un oarecare punct să exercite, cu toată repulsia lor pentru sovietism, o oarecare influență în cele trei Capitale, apoi o Rusie silită să stea în defensivă nu le mai inspiră nicio teamă. Elocința șefului dela Quai d'Orsay va fi deci pusă la grea încercare. Dar politica franceză este prea adânc angajată în directivele pe care le cunoaștem, pentru ea să ne putem face iluzia că răspunsurile evasive pe care le va primi dela Polonia, România și Iugoslavia, vor fi în măsură s'o abată de pe calea apucată“.

Presă maghiară.

PESTI HIRLAP din 16 Noembrie publică o corespondență datorită d-lui Ferenc Honty, secretarul Ligei Revizioniste la Paris:

„Franța a fost îngrijorată din pricina situațiunii din Europa Centrală, deoarece aliații și prietenii ei din Iugoslavia, România și Polonia, au o atitudine neliniștitoare din punct de vedere francez.“

„Pe de altă parte în teritoriile dunărene s'a întărit influența economică și politică germană și italiană. Cu prilejul vizitei la Varșovia a lui Delbos se va încerca o creare a unui modus vivendi între Polonezi și Cehoslovaci, iar în Iugoslavia și România se va încerca să se încheie un acord de asistență mutuală pentru consolidarea securității Cehoslovaciei“.

CĂLĂTORIA D-NILOR DARANYI ȘI DE KANYA LA BERLIN

Presă maghiară.

Presă ungară a publicat pe larg dări de seamă asupra întrevederilor bărbaților de Stat ungari cu membrii guvernului Germaniei, precum și discursurile rostite la diverse ocazii:

Semioficiosul BUDAPESTI HIRLAP din 24 Noembrie, în editorial, scrie:

„Din discursurile lui Daranyi și Neurath se desprinde

faptul că ambele popoare au suferit multe nedreptăți și va trebui să rezolve probleme serioase constructive. Scopul politicii externe a celor două țări, este să slujească pacea europeană. Rezultatul prieteniei este că, reprezentanții ambelor țări se vor întâlni periodic pentru a discuta evenimentele noi“.

NEMZETI UJSÁG din 25 Noembrie află că între guvernul maghiar și cel german s'a încheiat un acord care

reglementează definitiv problema germană, eliminând toate suprafețele de fricțiune:

„Guvernul german nu va sprijini propaganda ce s'a făcut în diverse regiuni germane din Ungaria. De asemenea s'a renunțat la contopirea cu forța a altor popoare și nu se va face propagandă pentru a introduce sistemul de guvernământ național socialist în alte țări. Germanii au cerut pe tărâmul economic să se încheie un acord după care Ungaria ar urma să exporte o cantitate mai mare, de cereale în Germania. Ungaria nu se poate angaja la aceasta, deoarece recolta depinde de multe condiții, astfel desbaterile economice s'au amânat pentru anul viitor“.

Ziarele publică de asemeni următoarea declarație a d-lui Daranyi în legătură cu audiența sa la Cancelarul Hitler:

„Vizita mea la Cancelarul-Fuehrer al Reichului a fost foarte interesantă. Personalitatea Cancelarului m'a impresionat profund“.

Dările de seamă asupra audienței domină întreaga presă.

PESTER LLOYD scrie în această privință între altele:

„Trebuie să constatăm că relațiile germano-ungare au devenit încă și mai strânse și mai amicale în urma întrevederilor dela Berlin decât erau până acum. S'a demonstrat astfel că chiar și cele mai delicate chestiuni pot fi soluționate în foarte scurt timp printr'o discuție sinceră și liberă“.

D-l de Kanya, ministrul afacerilor străine, a făcut corespondentului special al ziarului MAGYAR ORSZAG următoarele declarații cu privire la rezultatele conversațiilor de ieri, dintre d-nii von Neurath, Daranyi și de Kanya.

Iată declarațiile d-lui de Kanya:

„În cursul unei întrevederi de două ore am examinat toate chestiunile actuale, care interesează cele două țări. Întrevederea a fost deosebit de satisfăcătoare sub toate raporturile, lucru care de altfel era de prevăzut“.

Corespondentul special al ziarului MAGYAR ORSZAG, trimis la Berlin, a obținut următoarele informații, din partea cercurilor diplomatice competente, cu privire la întrevederile dintre d-nii: von Neurath, Daranyi și de Kanya:

„Întrevederile s'au inspirat din sentimentele amicale ce au existat până acum între Ungaria și Germania. Negocierile pe care oamenii de stat unguri le duc cu personalitățile conducătoare ale guvernului Reichului, contribuiesc în mare măsură la aprofundarea relațiilor amicale. De altfel, orice contact de până acum dintre oamenii de stat unguri și diferiți membri ai guvernului german, dovedește că totul se petrece așa cum primul ministru al Ungariei și ministrul de Externe al Ungariei, prevăzuse încă dela început“.

Presă semioficioasă ungară din 26 Noembrie, comentând discuțiile ministrilor unguri la Berlin, conchide că s'a creat o colaborare între Ungaria și axa Berlin-Roma, contra bolșevismului și în ceea ce privește reglementarea pașnică și dreaptă a problemelor dunărene. Ziarul spune că s'ar fi constatat comunitatea de interese ungare și germane în problemele acestea și că privitor la tratamentul minorității germane, guvernul maghiar a dat garanții pentru exercitarea drepturilor culturale, economice și școlare șvabilor din Ungaria, iar pe de altă parte că Germania a promis că va împiedica propaganda centrifugă ce s'a făcut în sânul populației germane din Ungaria.

PESTI NAPLÖ din 27 Noembrie, întrebă pe d-l ministru Kanya ce înseamnă în comunicatul publicat asupra desbaterilor că „cele două guverne vor menține contact permanent“?

„Nu trebuie să se atribue interpretări importante acestei fraze. Noi așteptăm în viitorul apropiat vizita mai multor bărbați de Stat germanii, precum și Reichul așteaptă vizita mai multor personalități maghiare, ceea ce este folositor, deoarece în felul acesta cele două națiuni se vor cunoaște cât mai bine“.

Ziarul ESTI UJSAG din 27 Noembrie, publică un interviu pe care d-l von Neurath, ministrul Afacerilor Străine al Germaniei, l-a acordat corespondentului din Berlin al organului maghiar.

În cursul acestui interviu, d-l von Neurath a subliniat sentimentele de reală amiciție pe care poporul german le nutrește poporului ungar, având o largă înțelegere pentru toate suferințele și încercările prin care a trecut Ungaria.

Răspunzând la întrebarea în ce fel își închipue dezvoltarea ulterioară a relațiilor amicale dintre Ungaria și Germania, d-l von Neurath a declarat că toate chestiunile interesând ambele țări, vor fi totdeauna supuse unei examinări comune. Niciun acord n'a fost încheiat cu prilejul vizitei la Berlin a d-lor: Daranyi și de Kanya.

„Politica celor două țări, a adăugat d-l von Neurath, este cu totul lămurită și urmărește în primul rând menținerea păcii, având la bază salvarea intereselor vitale ale celor două țări, precum și leala recunoaștere a necesităților celorlalte state“.

Presă austriacă.

În legătură cu călătoria d-lor Daranyi și de Kanya la Berlin, ziarul REICHSPPOST din 21 Noembrie subliniază rezerva cercurilor ungare față de relațiile germano-ungare.

Ziarul afirmă că tendințele pangermaniste ale Reichului neliniștesc toate clasele populației ungare.

Ziarul afirmă că cercurile creștine din Ungaria nu mai sunt cu inima alături de politica oficială de apropiere cu Germania.

REICHSPPOST încheie exprimându-și speranța că actuala călătorie va contribui la strângerea relațiilor culturale germano-ungare, întemeiate pe respectul creștinismului ca factor de politică socială.

Presă italiană.

Presă italiană a dat o mare atențiune vizitei la Berlin a d-lor Daranyi și de Kanya, prezentând-o ca un eveniment politic european.

Ziarele au accentuat călduroasa și entusiasta primire pe care oficialitatea și opinia publică germană au făcut-o oaspeților.

În comentările propriu zise ale vizitei presa a subliniat că vizita oamenilor de Stat unguri ar constitui o dovadă indiscutabilă despre intimitatea axei Roma-Berlin, care ar însuma într'un tot indestructibil Italia și aliații săi cu Germania.

Astfel GIORNALE D'ITALIA din 24 Noembrie, afirmă că „actualele convorbiri germano-ungare se sprijină pe axa Roma-Berlin“.

Cu privire la scopul vizitei, pe lângă generalitățile obișnuite: examinarea chestiunilor interesând cele două State, strângând legăturile de prietenie etc., ziarele italiene afirmă că paritatea de drepturi pentru Ungaria va

forma obiectul principal al discuțiilor, ca și interesele Germaniei în basinul danubian, chestiune pe care presa o notează în fugă.

IL POPOLO DI ROMA din 23 Noembrie reproduce declarația făcută de primul-ministru Daranyi, care a spus că discuțiile dela Berlin vor avea un caracter esențial economic, privind intensificarea exportului de produse ungurești în Germania.

O parte din presă adaugă că eventuala participare a celor doi bărbați de Stat maghiari la manifestațiunile care vor avea loc la Berlin pentru sărbătorirea încheierii pactului tripartit anti-comunist, n'ar mai lăsa nicio îndoială cu privire la sentimentele guvernului ungar față de noul sistem Roma-Berlin-Tokio, adeziune explicabilă deoarece Budapesta este strâns legată de cele două capitale.

Niciun ziar nu face cea mai mică mențiune la tratatul dela Trianon și nicio aluzie la revendicările teritoriale maghiare.

Presa franceză.

Călătoria d-lor Daranyi și de Kanya la Berlin, formează obiectul comentariilor ziarelor franceze din 23 Noembrie.

LE JOUR scrie: „Ne îndoim că Reichul va putea obține dela guvernul din Budapesta ca acesta „să renunțe la apropierea“ pe care o încearcă de câtva timp cu Statele Micii Înțelegeri și mai ales cu Cehoslovacia. La sfârșitul acestei săptămâni, când d-nii Daranyi și de Kanya vor fi părăsit Berlinul, se va vedea că această vizită n'a depășit cadrul de politică amicală“.

OEUVRE declară: „Impotriva celor ce se credea la Berlin, miniștrii unguri au respins în mod hotărît propunerea ce li s'a făcut de a adera la pactul contra-Kominternului“.

LE TEMPS din 25 Noembrie scrie în editorial:

„Această manifestare a solidarității germano-ungare, nu poate fi indiferentă în împrejurările actuale, atunci când activitatea germană în Europa Centrală, campania național-socialistă contra Cehoslovaciei și incidentele care turbură relațiile austro-germane, provoacă grave îngrijorări pentru ziua de mâine.

„Mai mult ca niciodată amenințarea contra ordinii internaționale actuale, constă în faptul că guvernul dela Berlin desfășoară cu multă râvnă și metodă o acțiune care tinde să slăbească rezistența Austriei și a Cehoslovaciei, în scopul de a impune Europei Centrale preponderența absolută a germanismului“.

Presa iugoslavă.

Comentând călătoria la Berlin a d-lor Daranyi și de Kanya, VREME din 22 Noembrie scrie că această vizită va contribui la strângerea relațiilor dintre Germania de o parte și Austria și Ungaria de altă parte.

Ziarul crede că actualele conversații vor permite o mai strânsă colaborare între Ungaria și Germania în ce privește diferitele chestiuni legate de Europa Centrală.

Presa polonă.

POLSCA ZBROJNA, organul armatei polone, cu data de 25 Noembrie, publică sub forma unei corespondențe din Budapesta un lung articol, în legătură cu vizita d-lor Daranyi și Kanya la Berlin, din care reproducem următoarele:

„Nu dispunem încă de elementele suficiente spre a putea stabili care este caracterul acestei vizite. Ar putea să fie o reacțiune din partea Ungariei în legătură cu dificultățile intervenite în tratativele avute cu Mica Înțelegeri. Ar putea de asemenea să fie în legătură cu raporturile italo-maghiare, care în ultimul timp au fost supuse unor modificări, mai ales în domeniul economic. Ar putea să mai fie și reflexul influenței puterilor cu regim totalitar asupra unora din țările europene. Ceea ce însă este sigur de pe acum este că vizita aceasta va permite un schimb de vederi asupra stărilor interne din Ungaria, în legătură cu creșterea în ultimul timp a propagandei extremiste de inspirație germană. Oaspeții maghiari vor atrage atenția în mod prietenesc factorilor hotărîtori germani asupra influenței dăunătoare care ar putea să o aibă amestecul acesta în treburile interne ale unui Stat amic. Ei vor face aceasta cu atât mai mult cu cât în Ungaria reacțiunea împotriva mișcării extremiste de dreapta este din ce în ce mai puternică și îmbrățișează tot mai multe straturi ale națiunii“.

ÎNTELEGHEREA BALCANICĂ

Presa turcă.

Ocupându-se de întrunirea șefilor de Stat Major ai Înțelegerii Balcanice, Yunus Nadi scrie în GIUMHURRYET din 15 Noembrie:

„Cum ar putea fi provocată o mișcare în stare să turbure Statu quo-ul în Balcani? De sigur înăuntrul chiar al Balcanilor sau în afară, sau de ambele părți deodată. Logic, Înțelegerea Balcanică trebuie să se fi gândit la toate aceste eventualități pentru a putea să le pareze la nevoie. Trebuie să subliniem cu satisfacție faptul că — cu toată această necesitate — ideea însăși a Înțelegerii a prezentat o dezvoltare foarte fericită în raport cu primele timpuri ale Pactului Balcanic. Se poate ca unele State să fi judecat necesar la început să pună unele condiții

și rezerve cu privire la unele chestiuni de ordin extern, deși erau pe deplin de acord asupra a tot ceea ce interesa Balcanii.

„Insuși spiritul pacific al Înțelegerii avea un caracter atât de sincer și de puternic, încât Statele membre n'au văzut niciun inconvenient în a primi, cu inima deschisă și în chip propice, aceste rezerve care erau, de altfel, considerate drept legitime sau, cel puțin, scuzabile, lăsând totodată timpului grija de a perfecționa Înțelegerea. Timpul a dat dreptate celor care judecau situația astfel.

„In clipa de față, Înțelegerea înaintea și a luat amploare în raport cu primele zile ale încheierii ei. Anul trecut, era vorba numai de echilibrul sau, mai degrabă, de armonia între efectivele armatelor aliate. Anul acesta, chestiunea mediteraniană este discutată în deplină libertate și ca un subiect dintre cele mai firești“.

LA REPUBLIQUE din 25 Noembrie, după ce publică ordinul de zi, care a fost adoptat după prima ședință a guvernatorilor Băncilor Naționale ale Înțelegerii Balcanice, scrie:

„Sfârșind lucrările acestei întruniri, guvernatorii băncilor de Stat ai Înțelegerii Balcanice sunt fericiți să afirmе amicala înțelegere și perfectă cordialitate care a domnit la toate lucrările confecției, cât și atmosfera de încredere reciprocă și de armonioasă colaborare, în cadrul căreia a avut loc examinarea tuturor problemelor, care interesează țările Înțelegerii Balcanice. Prin aceasta ei subliniază hotărâta lor dorință de a contribui prin eforturile lor, la consolidarea progresivă monetară și economică a Înțelegerii Balcanice“.

Presă greacă.

Intr'un editorial consacrat presei balcanice, KATHIMERINI dela 22 Noembrie, reamintește că Înțelegerea Balcanică de Presă își va ține Conferința la Istanbul în Ianuarie (?) odată cu Congresul Presei mondiale. „Înțe-

legerea Balcanică de Presă scrie ziarul, a tras o cale luminoasă pe care toți ziariștii din lume o pot urma spre a contribui, în măsura mijloacelor lor, la țelul fericirii omenirii“.

KATHIMERINI din 23 Noembrie, ocupându-se de conferința băncilor de emisiune ale Înțelegerii Balcanice scrie că această întrunire este importantă nu numai fiindcă arată că Înțelegerea Balcanică este întreagă, dar și întărește impresia că cele patru State nu neglijează nimic pentru a-și consolida relațiile. ETHNOS scrie în aceeași termenii.

LE PROGRÈS dela Salonice, arătând că foarte probabil principala hotărâre a conferinței va fi aceea de a institui o Bancă Interbalcanică, subliniază că asemenea măsură prezintă o însemnătate extremă și arată în ce chip o atare instituțiune, posedând puteri întinse, ar servi interesele Statelor Balcanice.

PROBLEME EUROPENE

MICA ÎNTELEGERE ȘI UNGARIA

PRAVDA din Belgrad, cu data de 15 Noembrie, consacra sub titlul „Mica Înțelegere și Ungaria, un editorial tratativelor ce sunt în curs de câțva timp, între Statele Micii Înțelegeri și Ungaria.

„Mica Înțelegere, scrie ziarul, a dovedit toată bunăvoință și Ungaria se pare că voeste a intra pe calea unei colaborări. Acordul va constitui o contribuție prețioasă la cauza păcii și pentru acest motiv, aceste tendințe sunt sprijinite deopotrivă și de Franța și de Italia, și se pare că nici Germania nu va ridica obstacole.

„Realizarea acestui acord va crea condițiunile psihologice necesare dezvoltării unei colaborări economice și politice în țările dunărene. Relațiunile economice între Ungaria și țările Micii Înțelegeri în ultimul timp, foarte favorabil“.

Ziarul observă în privința acordurilor încheiate recent între Ungaria și Cehoslovacia că aceasta din urmă încheindu-le, a răspuns pe larg cerințelor ungare.

VIZITA D-^{LEI} STOIADINOVICI LA ROMA

Anunțând apropiata sosire la Roma a d-lui Stoiadinovici, șeful guvernului iugoslav, presa italiană subliniază importanța politică a acestui eveniment.

GIORNALE D'ITALIA scrie: „Niciun acord politic nou nu se va încheia cu acest prilej deoarece relațiile dintre Roma și Belgrad au fost consacrate prin cele două acorduri politice și economice, semnate la Belgrad la 25 Martie 1937.

„Vizita primului ministru iugoslav va prilejui însă o examinare aprofundată a problemelor care interesează cele două țări“.

Subliniind că amicitia italo-iugoslavă este pe deplin în acord cu axa Roma-Berlin pe care o desăvârșește în Adriatică și că ea exprimă aceeași dorință de rezistență împotriva forțelor de dezordine, GIORNALE D'ITALIA își încheia articolul afirmând că d-l Stoiadinovici va găsi în Italia o foarte mare simpatie pentru politica sa luminată și constructivă, precum și pentru marea națiune iugoslavă.

RESTAURAȚIA ÎN AUSTRIA

Restaurarea monarhiei în Austria este, după presa engleză, în cea mai strânsă legătură cu fosta familie imperială. Așa se explică și articolele care apar din timp în timp în unele din ziarele engleze, tratând chestiunea din diverse puncte de vedere.

NEWS CHRONICLE din 18 Noembrie, deși un ziar cu tendințe democratice, prea precis demonstrate, publică totuși un articol semnat de d-l Johnson Murray, în care analizează sorții de isbândă ai arhiducelui Otto de Habsburg, pentru a se urca pe tronul Austriei. După ce arată mai întâi, în câteva rânduri, latura politică a chestiunii, și anume dorința intimă a Cancelarului Schuschnigg, care consideră restaurarea ca un stăvilor dominației național-socialiste asupra Austriei, precum și opunerea statelor Micii Înțelegeri, se ocupă în restul articolului de viața privată și de persoana arhiducelui.

Autorul, punându-și întrebarea: „Va fi el Rege vreo-dată“, răspunde:

„Arhiducele, deși nu prea impulsiv, este totuși un tânăr îndrăzneț și are încredere că va veni și ceasul mult așteptat. Când consilierii săi din Viena îl vor asigura că a sunat ora, Otto de Habsburg nu va șovăi să ia hotărârea suverană“.

IMPORTANȚA BASINULUI DUNĂREAN

LA PAROLE BULGARE din 15 Noembrie, publică sub titlul de mai sus, următoarele:

„N'am putut, niciodată, să judecăm atât de clar importanța basinului dunărean, decât în actualele momente când lipsește de unitate. Odată, când trei sferturi din basinul dunărean încorporate în monarhia austro-ungară, ajunsese la apogeul prosperității sale, nimeni nu s'a gândit să atribuie acest fapt unității sale politice. El totuși încontestabil că autoritatea și poziția de mare putere a fostei monarhii austro-ungare s'au bazat tocmai pe datele geografice extrem de favorabile a teritoriului denumit actualmente: basinul dunărean. Soarta acestui teritoriu, care are o suprafață de mai mult de un milion de kilometri pătrați și înglobând 60 de milioane de suflete, nu poate fi indiferentă Europei. Pentru a merge și mai departe, din punct de vedere al păcii și a linistei Europei, e de o importanță capitală ca această regiune să poată trăi și prospera. Pentru acest motiv Anglia primește, în mod favorabil, toate tendințele în această privință, chiar în zilele noastre atât de încărcate de grave evenimente, în care înaltele personalități ale politicii afacerilor străine din Anglia sunt preocupate, pe de o parte de luptele sângeroase din Spania, iar, de alta, de teribilul războiu care se desfășoară în Extremul Orient. Tocmai acest fapt certifică, în modul cel mai strălucit că chestiunea basinului dunărean, constituie una din problemele cele mai arzătoare ale politicii mondiale“.

GERMANIA ȘI AUSTRIA

LA RÉPUBLIQUE din 27 Noembrie, sub titlul „Presiunea germană asupra Austriei, scrie în esență:

„Este neîndoelnic că convorbirile Hitler-Halifax au purtat în mare parte, asupra ceea ce Reichul numește „re-vedicările sale continentale“. Tot astfel nu se poate contesta că eforturile Berlinului se îndreaptă mai ales spre Austria.

„Ori, prin acordul dela 11 Iulie 1936, Germania se obligă în principiu să renunțe la orice activitate politică în

interiorul micii republici. Dar în același timp, Austria recunoștea că este „un stat german“.

„Propaganda nazistă s'a folosit de această clauză creând diverse asociațiuni pretinse culturale, dar servind în realitate, scopuri politice.

„D-l Hitler nu a renunțat niciodată la Austria. Acțiunea Reichului se desfășoară sub două forme: propaganda și manevra diplomatică.

„Deocamdată germanii au renunțat la o absorbițiune brutală a Austriei.

„Amibițiunile hitleriste încearcă să facă din Austria un fel de Stat subjugat în politica externă, un agent al țelurilor Berlinului în Europa Centrală.

„Pentru a rezista la această presiune, guvernul cancelarului Schuschnigg are nevoie de tot sprijinul politic al marilor puteri occidentale.

„Franța nu-i va refuza nimic pe terenul diplomatic“.

RELAȚIILE ITALO-IUGOSLAVE

Două manifestațiuni italo-iugoslave, au fost relevate de presa italiană cu deosebită căldură: remiterea scrisorilor de acreditare de către noul ministru al Iugoslaviei la Roma d-l Cristici, care erau adresate „Majestății Sale Regelui și Impărat“, ceea ce a însemnat că Belgradul a recunoscut oficial Imperiul, și apoi vizita șefului de Stat major al armatei iugoslave, însoțit de un număr de ofițeri superiori. D-l Cristici a făcut declarații presei, publicate în extenso, cu introduceri măgulitoare la adresa noului sosit și a țării sale. Comentariile de asemeni sunt pline de curtenie. Iată de pildă ce scrie GAZZETTA DEL POPOLO din 22 Noembrie:

„Declarațiunile d-lui Cristici, găsesse un ecou de simpatie și de înțelegere în presa italiană. Ele corespund dealtminteri cu relațiunile de sinceră prietenie care s'au stabilit între cele două Guverne și cele două popoare, prin vizita d-lui Ciano la Belgrad. Niciun motiv, în afară de cine știe ce lucru rău înțeles, nu va mai putea despărți cele două popoare, care prin concordanța intereselor economice și politice sunt chemate să colaboreze în deplină încredere“.

Iar cu privire la vizita misiunii militare iugoslave, ziarul LA STAMPA, scrie:

„Ameliorarea raporturilor italo-iugoslave, care-și are temelia în acordul încheiat la Belgrad între d-l Stoiadinovići și contele Ciano, găsește azi o nouă confirmare în manifestațiunile dela Roma. Acordul italo-iugoslav n'a fost prin urmare numai un foc de paie, după cum afirmau cei care socoteau de neînălțurat rivalitatea dintre Italia și Iugoslavia, fiindcă așa se dictau interesele“.